

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ BİLİM TARİHİ BÖLÜMÜ'NÜN 2010-2015 YILLARI ARASINDAKİ ÇALIŞMALARI

*Gaye Şahinbaş Erginöz**

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü'nün 1984-2009 yılları arasındaki faaliyetine daha önce yapılan çeşitli yayınlarda yer verilmiştir. Bu yazıda ise, Bölüm'ün 2010-2015 yılları arasındaki eğitim-öğretim, araştırma ve yayın faaliyeti tanıtılacaktır. Bölüm'ün ders programları ve üyelerinin çalışmaları <http://edebiyat.istanbul.edu.tr/bilimtarahi/> adresinde de yer almaktadır.

Kuruluşu ve kısa tarihi

Bilim Tarihi Bölümü, Yüksek Öğretim Kurulu'nun 23 Kasım 1984 tarihli kararı ile İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü içinde bir Anabilim Dalı olarak kurulmuş, 1985-1986 ders yılından itibaren eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın etkinliklerine başlamıştır.

Bilim tarihi alanında bağımsız lisans ve lisansüstü eğitim verebilmek ve bu alandaki araştırmacı sayısını arttırabilmek amacıyla ve bazı Batı üniversiteleri örneğinde olduğu gibi, Bölüm olmak için İ.Ü. Rektörlüğü üzerinden YÖK'e başvurmuş ve YÖK'ün 3 Nisan 1989 tarihli ve 89.15.586 sayılı kararı ile Bilim Tarihi Bölümü'ne dönüştürülmüştür. Böylece İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü, Türkiye'deki üniversiteler içindeki ilk "Bilim Tarihi Bölümü" unvanını kazanmıştır. Bölüm, 1992-1993 öğretim yılından itibaren dört yıllık Bilim Tarihi Lisans Programını uygulamaya koymuş ve 1996-2002 yılları arasında 141 mezun vermiştir. Bu program, YÖK'ün 11 Mayıs 1999'da aldığı bir kararla durdurulmuş, Bilim Tarihi Bölümü 18 Nisan 2000 tarihli YÖK kararı ile Felsefe Bölümü içinde Bilim Tarihi Anabilim Dalı'na dönüştürülmüştür.

2000-2009 yılları arasında Felsefe Bölümü içinde faaliyet gösteren Bilim Tarihi Anabilim Dalı, Yüksek Öğretim Kurulu'nun 4 Kasım 2009 tarihli kararı ile yeniden Bölüm'e dönüştürülmüştür. Anabilim Dalı'nın öğretim üye ve elemanları, bilimsel faaliyetini tanıtan ve yayınlarını içeren birer dosya hazırlayıp Fakülte Dekanlığı'na sunduktan sonra (yeni kadro başvurusu yapanlar gibi) kadrolarıyla birlikte 26 Nisan 2010 tarihinde Bilim Tarihi

* Yrd. Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü, gayerah@gmail.com

Bölümü'ne aktarılmışlardır. Böylece Bilim Tarihi Bölümü, 2011-2012 eğitim-öğretim yılından itibaren yeniden dört yıllık Bilim Tarihi Lisans Programı'nı açma hakkını kazanmıştır. Bölüm olduktan sonra İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "Bilim Tarihi Anabilim Dalı" statüsünün alınmasıyla, bu enstitü bünyesinde 2010-2011 eğitim-öğretim yılından itibaren bağımsız lisansüstü programları açabilmek için yeniden lisans programları oluşturulmuştur. Bu tarihten sonra Bölüm, yüksek lisans ve doktora öğrencilerini kendi açtığı sınavlarla almaya başlamıştır. 1984 yılında Anabilim Dalı olarak kurulan Bilim Tarihi Bölümü, 2014-2015 ders yılı itibariyle 30. yılına ulaşmıştır.

Lisans Eğitimi

2011-2012 eğitim-öğretim yılından itibaren dört yıllık lisans programını yeniden açan ve mezunlarını (18 öğrenci) 2014-2015 ders yılı sonunda veren Bilim Tarihi Bölümü'nün 2010-2015 yılları arasında açmış olduğu zorunlu ve seçmeli dersleri içeren programlar aşağıda verilmiştir. Bölüm'ün ikinci kuruluş kararı 2009 yılında alınmış olmakla birlikte, 2010-2011 ders yılında ÖSYS (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı) ile lisans öğrencisi almamış (BT Lisans Programı açmamış), ancak Felsefe Bölümü öğrencilerine bilim tarihi dersleri vermiştir. Dolayısıyla, bu ders yılında bilim tarihi dersleri Felsefe Bölümü'nün ders programı içinde açılmıştır.

2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılı Lisans Ders Programı (Felsefe lisans programı içinde)

Güz Dönemi

3. yarıyıl

Eskiçağda Bilim (2kr.)

Gaye Şahinbaş Erginöz

5. yarıyıl

Osmanlı Bilim Tarihi 1- Klasik Dönem (2kr.)

Mustafa Kaçar

Bahar Dönemi

4. yarıyıl

Rönesans'ta Bilim (2kr.)

Sevtap Kadioğlu

8. yarıyıl

Osmanlı Bilim Tarihi 2 - Modernleşme Dönemi (2kr.)

Feza Günergun

2011-2012 eğitim-öğretim yılından itibaren Bilim Tarihi Lisans Programı'na ile kendi lisans öğrencilerini almaya başlayan Bilim Tarihi Bölümü'nün, bu dönemden itibaren uyguladığı lisans ders programı şöyledir:

**Bilim Tarihi Bölümü'nün
2011-2015 Yılları Arasında Uyguladığı Lisans Ders Programı**

BİRİNCİ SINIF (2011-2012)**Güz Dönemi**Bilim Tarihine Giriş (3kr.**)¹

Eskiçağda Bilim ve Teknik 1 (3kr.**)

Avrupa'da Bilim ve Teknoloji Mirası (2kr.)

Matematik Tarihi 1 (3kr.)

(2014-15 ders yılında: Sevtap Kadioğlu / Atilla Polat)

Meltem Kocaman

Gaye Şahinbaş Erginöz

Feza Günergun

Yavuz Aksoy

Bahar Dönemi

Bilim ve Toplum (3kr.**)

Eskiçağda Bilim ve Teknik 2 (3kr.**)

Türkiye'de Bilim ve Teknoloji Mirası (2kr.)

Matematik Tarihi 2 (3kr.)

(2014-15 ders yılında: Sevtap Kadioğlu / Atilla Polat)

Meltem Kocaman

Gaye Şahinbaş Erginöz

Feza Günergun

Yavuz Aksoy

Yukarıdaki derslerin yanısıra, 1. sınıfın ders programı içinde hem güz hem de bahar dönemlerinde tüm Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin almak zorunda oldukları ve Fakülte tarafından verilen **Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Türk Dili, Yabancı Dil, Güzel Sanatlar** ve **Beden Eğitimi** dersleri de yer almaktadır.

İKİNCİ SINIF (2012-2013)**Güz Dönemi****Zorunlu**

Ortaçağ İslam Dünyasında Bilim ve Teknoloji (2kr.)

Fizik Tarihi 1 (2kr.)

Bilim Tarihi Kaynak Metinleri 1 (2kr.)

Bilim Tarihçileri İçin Tarih Yazımı (3kr.)

Mimarlık Mirası (3kr.)

Mustafa Kaçar

Meltem Kocaman

Yusuf Alperen Aydın

Tuncay Zorlu

Deniz Mazlum

Seçmeli

Amerikan Silah Teknolojisi ve Osmanlı Devleti (2kr.)

Madencilik Tarihi (2kr.)

Metin Ünver

Selma Akay Ertürk

Bahar Dönemi**Zorunlu**

Rönesans'ta Bilim (2kr.)

Eczacılık Tarihi (2kr.)

Fizik Tarihi 2 (2kr.)

Bilim Tarihi Kaynak Metinleri 2 (2kr.)

Bilim ve Medya (2kr.)

Sevtap Kadioğlu

Afife Mat

Meltem Kocaman

Yusuf Alperen Aydın

Belkıs Ulusoy

Seçmeli

Eskiçağda Bilim Semineri (3kr.)

Gaye Şahinbaş Erginöz

¹ ** işareti, ilgili dersin 2011-2012 ders yılında 2 kredi iken, 2012-2013 ders yılından itibaren 3 krediye çıkarıldığını göstermektedir.

Bilim ve Sanat (2kr.)	Şefik Görkey
Savaş ve Teknoloji (2kr.)	Gültekin Yıldız
ÜÇÜNCÜ SINIF (2013-2014)	
Güz Dönemi	
Zorunlu	
Bilim Felsefesi (2kr.)	Mustafa Kaçar
Osmanlı Türkiye'sinde Bilim 1 (2kr.)	Mustafa Kaçar
Yerbilimleri Tarihi (2kr.)	Ferhat Özçep
Aydınlanma Çağında Bilim (2kr.)	Sevtap Kadioğlu
(2014-15 ders yılında: Kaan Ata)	
Seçmeli	
Bilgisayarların Tarihi (2kr.)	Kaan Ata
Coğrafya Tarihi (2kr.)	Nazmiye Özgüç
Bizans Döneminde İstanbul (2kr.)	T. Engin Akyürek
(2015-16 ders yılında: Özgü Çömezoğlu)	
Bahar Dönemi	
Zorunlu	
Bilim Kurumlarının Tarihsel Gelişimi (2kr.)	Sevtap Kadioğlu
Osmanlı Türkiye'sinde Bilim 2 (2kr.)	Mustafa Kaçar
Yakınçağda Avrupa'da Bilim (2kr.)	Meltem Kocaman
Sağlık Tarihi (2kr.)	Nuran Yıldırım
Haritacılık Tarihi (2kr.)	Cengizhan İpbüker
Seçmeli	
Bizans'ta Bilim (2kr.)	Feza Günergun
Yenilik İktisadı (2kr.)	Kadir Yıldırım
Ortaçağ Avrupasında Tıp (2kr.)	Şefik Görkey
DÖRDÜNCÜ SINIF (2014-2015)	
Güz Dönemi	
Zorunlu	
Sanayi Devrimi (2kr.)	Emre Dölen
Astronomi Tarihi 1 (2kr.)	Feza Günergun / Gaye Danişan Polat
Cumhuriyet Türkiye'sinde Bilim (2kr.)	Sevtap Kadioğlu
Biyoloji Tarihi (2kr.)	Reiner Brömer
Osmanlı ve Bilim Semineri (2kr.)	Sevtap Kadioğlu
Seçmeli	
Teknoloji Tarihi 1 (2kr.)	Zeki Tez
Temel Bilimler ve Bilimsel Düşüncenin Gelişimi (2kr)	Ahmet Özok
Bahar Dönemi	
Zorunlu	
Astronomi Tarihi 2 (2kr.)	Feza Günergun / Gaye Danişan Polat
Kimya Tarihi (2kr.)	Emre Dölen

20.Yüzyılda Fizik Tarihi (2kr.)	Alper Dizdar
Cumhuriyet ve Bilim Semineri (2kr.)	Feza Günergun
Türkiye'de Sanayileşmenin Tarihi (2kr.)	Mustafa Kaçar
Bilim Aletlerinin Tarihi (2kr.)	Atilla Bir
Soğuk Savaş ve Bilim (2kr.)	Kaan Ata
Seçmeli	
Bilim Etiği (2kr.)	Gürkan Sert
Teknoloji Tarihi 2 (2kr.)	Zeki Tez
Tarih Böyünca Göçler (2kr.)	Selma Akay Ertürk

Bilim Tarihi Bölümü'nden dört yıllık lisans eğitimi alarak mezun olanların "Bilim Tarihçisi" unvanını alarak, bilim ve teknoloji mirasına sahip devlet veya özel kültür kurumlarında (kütüphane, müze, arşiv vb.), ayrıca bilimin popülerleştirilmesi yönündeki çalışmalara katkıda bulunmak üzere çeşitli basın ve yayın organlarında çalışma imkânına sahip olmaları beklenmektedir.

Lisansüstü Eğitim

Bilim Tarihi Bölümü, 2010-2011 ders yılından itibaren yeniden tezli lisansüstü programını açmıştır. Temel hedefi, öğrenciye bilim tarihi konusunda ileri düzeyde eğitim verilmesi ve bağımsız bilimsel araştırma yapma yeteneğinin geliştirilmesi olan program, bilim-toplum ilişkisinin ve bilimsel-teknik mirasın önemi vurgulanacak şekilde tasarlanmıştır. 2010-2015 yılları arasında 2 doktora tezi ve 5 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 7 adet lisansüstü tez çalışması tamamlanmış olup, halen 4 doktora tezi sürdürülmektedir.

Tamamlanan doktora tezleri

1-Kaan Ata, "Barış İçin Atom Programı'nın Türkiye'de Çekirdek Fiziğinin Kurumsallaşmasına Etkisi," Ocak 2012, Danışman: Prof. Dr. Feza Günergun.

Bu tez çalışmasında, "Barış İçin Atom" programı kapsamında ABD ile 1955 yılında imzaladığı işbirliği anlaşması sonrasında Türkiye'de nükleer fizik alanındaki kurumsallaşma faaliyeti incelenmiştir. Bu çerçevede ilk kurulan araştırma ve eğitim tesisi olan Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi ve Türkiye'deki diğer üniversite ve üniversite dışı nükleer merkez ve laboratuvarların kuruluşu, yapılması ve faaliyeti de konu edilmiştir. Ayrıca, bu kurumsallaşma faaliyeti kapsamında, "Barış İçin Atom" programı çerçevesinde Türkiye'den ABD'ye eğitim ve araştırma amacıyla gönderilen bilim insanları ve bunların bilim ve eğitime katkıları değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonunda, Türkiye'de nükleer fizik araştırma ve eğitiminin 'Barış İçin Atom' programı çerçevesinde kurulan kurumlarda başladığı, böylece ilk araştırma ve eğitim reaktörünün kurulduğu ve kurumlardaki faaliyeti yönetecek

kişilerin de yine aynı program çerçevesinde yurtdışında yetiştiği ortaya konmuştur.

2-Aslıhan Cengiz Altunbaş, “Türkiye’de Uygulamalı Matematik Araştırmalarının Başlangıcı ve Gelişimi (1923-1963)”, 14 Mayıs 2015, Danışman: Prof. Dr. Feza Günergun.

Bu tez çalışmasında 1923 ile 1963 yılları arasında Türkiye’de yapılan uygulamalı matematik araştırmalarının ne zaman ve nasıl başladığı ve gelişimi incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda, öncelikle ilgili dönem içinde, Türkiye bağlantılı matematik araştırmaları genel olarak incelenmiş; daha sonra ise, uygulamalı matematik özelinde değerlendirme yapılmıştır. Bu kapsamda elastisite, akışkanlar mekaniği, olasılık ve diğer uygulamalı matematik konularında yazılmış tez ve makaleler incelenmiş; ayrıca uygulamalı matematik alanında çalışmış bilim insanlarının biyografilerine yer verilmiş ve çalışmalarının yer aldığı süreli yayınlar değerlendirilmiştir. Böylece 1923-1963 yılları arasında Türkiye’deki uygulamalı matematik araştırmalarının, gerek dünyada gerekse ülkemizde yaşanan siyasi, ekonomik ve akademik gelişmelerden, dolaylı ya da doğrudan etkilenmiş olduğu tespit edilmiştir. Tez çalışması üç ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Türkiye ve yurt dışındaki matematik tezleri ve makalelerinin yanısıra, Türkiye’deki uygulamalı matematik araştırmaları temel alınarak, 1923-1963 yılları arasında, Türkiye bağlantılı matematik araştırmalarının nicel analizi yapılmıştır. İkinci bölümde Türkiye’de yapılan uygulamalı matematik araştırmalarının konularına göre dağılımı yapılmıştır. Üçüncü ve son bölümde ise, uygulamalı matematik alanında çalışmış bilim insanlarının biyografilerine ve yayınlarına yer verilmiştir.

Tamamlanan yüksek lisans çalışmaları:

1-Volkan Çeşme, “Halkalı Ziraat Mektebi”, Kasım 2011, Danışmanlar: Doç. Dr. Arzu Terzi, Doç. Dr. Sevtap Kadioğlu.

Bu tez çalışmasında, Osmanlı Devleti’nde Tanzimat sonrası ziraat politikasındaki değişiklikler ile Osmanlı’da açılan ilk yüksek ziraat okulu olan Halkalı Ziraat Mektebi incelenmiştir. Tez, giriş ve üç ana bölümden oluşmaktadır. “Tanzimat sonrası devletin ziraat politikasındaki değişim” başlığını taşıyan giriş bölümünde, Tanzimat sonrasında tarımda görülen değişimler, ziraat kurum ve kadrolarının oluşturulması ile Osmanlı’da devlet eliyle açılmış olan ziraat okullarından bahsedilmektedir. Tezin birinci bölümü “Halkalı Ziraat Mektebi’nin Kuruluşu ve İdarî Yapısı” başlığını taşımaktadır. Bu bölümde okulun kurulma kararının alınması, nizamnamesi, eğitime başlaması, idarî yapısı ile Baytar ve Orman okullarıyla birleştirilip ayrılması konuları ele alınmıştır. İkinci bölüm “Öğrenci Alımı ve Eğitim” başlığını

taşımaktadır. Bu bölümde okula alınacak öğrencilerde aranan şartlar, okula giriş sınavı, öğrenim süresi, müfredat, okulda yapılan sınavlar, diploma alımı ve mezun olan öğrencilerin istihdamları konularına yer verilmiştir. Tezin üçüncü ve son bölümü ise “Mektebin Eğitimci Kadrosu ve Faaliyetleri” başlığını taşımaktadır. Bu doğrultuda, okulda görevli hoca, memur ve ustalar ile ilgili bilgiler ve tespit edilebilen hocaların isimlerine yer verilmiştir. Bunun yanı sıra okula bağlı olarak faaliyette bulunan çiftlik, bu çiftliğe bağlı birimler ve kullanım şekilleri, okulun meteorolojik rasat faaliyeti, okulun çıkardığı dergi ile hoca ve mezunların yazdığı kitaplardan da bahsedilmiştir. Bu tez çalışması, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları* adlı dergide iki makale halinde yayımlanmıştır.²

3-Burak Güngör, “Matematik Terimlerini Türkçeleştirme Hareketleri”, Aralık 2013, Danışman: Prof. Dr. Mustafa Kaçar.

Bu tez çalışmasında, günümüzde Türkçede kullanılan matematik terimlerinin içinde bulunduğu karmaşanın nedenlerini ortaya koymak amacıyla, kökenleri araştırılmıştır. Bunun için, onsekizinci yüzyıldan Cumhuriyet'in ilk yıllarına kadar yapılan Türkçeleştirme faaliyeti çerçevesinde, matematik terimlerinin Türkçeleştirilmesine katkıda bulunmuş kişi ve kuruluşların çalışmaları ele alınmıştır. Bu doğrultuda hazırlanmış olan tez çalışması, üç ana bölümden oluşmaktadır. “Osmanlı döneminde ferdi olarak yapılan matematik terimlerini Türkçeleştirme çalışmaları” başlığını taşıyan ilk bölümde İbn el-Havvam, Kâtip Çelebi, Halifezade İsmail Efendi, Gelenbevi İsmail Efendi, Hüseyin Rıfki Tamani, Başhoca İshak Efendi, Vidinli Hüseyin Tevfik Paşa ve Salih Zeki Bey'in çalışmaları ele alınmıştır. “Osmanlı döneminde kurumsal olarak yapılan matematik terimlerini Türkçeleştirme çalışmaları” başlıklı ikinci bölümde heyet ve cemiyetlerin çalışmalarının yanı sıra, Tanzimat döneminden Cumhuriyet'e kadar geçen süre içinde dilde ortaya çıkan tartışmalara yer verilmiştir. “Cumhuriyet dönemi matematik terimlerini Türkçeleştirme çalışmaları” başlıklı son bölümde ise, Cumhuriyet'in ilk yıllarında yapılan dil çalışmalarına yer verilmiş ve Türk Dili Tetkik Cemiyeti'nin çalışmalarının yanı sıra, ilk üç dil kurultayı temel alınarak matematik terimlerindeki değişim incelenmiştir. Bu bölümün sonunda Atatürk'ün bu konudaki katkıları da ortaya konmuş ve hazırladığı geometri kitabından bahsedilmiştir.

4-Atilla Polat, “19. Yüzyıl Osmanlı Bilim Hayatında Öncü Bir Matematikçi: Vidinli Hüseyin Tevfik Paşa”, 13 Haziran 2014, Danışman: Prof. Dr. Feza Günergun.

² Volkan Çeşme, “Osmanlı'da ziraati modernleştirme sürecinde Halkalı Ziraat Mektebi (1892-1928): Kuruluşu ve idari yapısı,” *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XV, sayı 2, 2014, s.39-80; V. Çeşme, “Halkalı Ziraat Mektebi: eğitimi, eğitimci kadrosu, örnek çiftliği ve yayınları,” *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XVI, sayı 1, 2014, s.73-99.

Bu tezin amacı, ondokuzuncu yüzyılda yaşamış Osmanlı matematikçisi Vidinli Hüseyin Tevfik Paşa'nın (1832-1901), yaşamı ve eserlerinden yola çıkılarak, Osmanlı bilim tarihi içindeki yerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda öncelikle, Hüseyin Tevfik Paşa dönemine kadar olan Osmanlı matematiği Klasik Dönem ve Modern Dönem başlıkları altında genel hatlarıyla incelenmiştir. Ardından Hüseyin Tevfik Paşa'nın biyografisi kapsamlı bir şekilde ortaya konulmuştur. Son olarak ise, eserleri üzerinde yapılan incelemeler sonucunda, çalışma yaptığı konular ile yayınları belirlenmiştir. Yayınlarının listesi hazırlanmış, içerikleri incelenmiş ve yayınlarından açıklamalı örnekler verilmiştir. Bu tez çalışmasında dönemin basılı matematik eserleri, arşiv kaynakları, gazete ve dergileri taranmış, ayrıca Hüseyin Tevfik Paşa hakkında yapılmış yayınlar da incelenmiştir. Bu incelemeler, Hüseyin Tevfik Paşa'nın Osmanlı matematik eğitimine katkı yapmanın yanında, özgün matematik çalışmaları ortaya koymuş bir bilim insanı olduğunu göstermiştir.

5-Barişcan Ersöz, "Türkiye'de Genetik Üzerine Yapılan Çalışmalar (1933-1963) ve Genetik Biliminin Dünyada İzlediği Seyir İçindeki Yeri", 15 Eylül 2014, Danışman: Prof. Dr. Sevtap Kadioğlu.

Bu tez, 1933-1963 yılları arasında Türkiye'de genetik alanında yapılan çalışmaları tarihsel olarak incelemeyi, ayrıca Avrupa ve ABD'de genetik alanında ortaya çıkan önemli gelişmeler ve temel tartışmalar içinde bu çalışmaların yerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışma, Türkiye'de biyoloji alanında kurumsallaşmanın önünün açıldığı 1933 Üniversite Reformu'ndan, genetik çalışmalarının dünyada köklü bir değişimden geçtiği 1960'lı yıllara kadar uzanan dönemi kapsamaktadır. Beş ana bölümden oluşan bu tez çalışmasının ilk bölümünde dünyada genetiğin tarihine ve bazı önemli genetik tartışmalarına yer verilmiştir. İkinci bölümde, İstanbul Üniversitesi'nin ilk dönemlerinde yürütölen genetik çalışmaları ön planda tutularak, Türkiye'de temel bilimler alanında genetik üzerine yapılan çalışmalar incelenmiştir. Ülkemizde tarım ve hayvancılık alanında yapılan genetik araştırmalarının ele alındığı üçüncü bölümde, özellikle Orhan Düzgüneş ve Emin Arıtürk'ün çalışmalarına ağırlık verilmiştir. Dördüncü bölümde, tıp alanında yapılmış genetik çalışmaları incelenmiş; çeşitli vaka analizleri ile genetiği tıp alanında tanıtmak amacıyla yazılmış bilgilendirici ya da popöler bilim makalelerine yer verilmiştir. Son bölümde ise üniversitede genetik eğitiminde kullanılan ders kitaplarının yanısıra, genetiğin ortaya çıkışı ve genel tanıtımı ile ilgili makaleler konu edilmiştir.

6-Zeynep Öztürk, "Descartes'in Analitik Geometrisinin Çağdaş Matematik ve Düşünce Tarihine Etkisi", 26 Aralık 2014, Danışman: Prof. Dr. Sevtap Kadioğlu.

Bu tez çalışmasında, bilimsel ve düşünsel anlamda mihenk taşı kabul edilen Réne Descartes'in matematik, fizik ve felsefeye ivme kazandırarak gelişmelerini sağlayan analitik geometri çalışmaları incelenmiştir. Bu çerçevede, Descartes'in matematik ve felsefe tarihindeki yeri ve çalışmalarının etkisi ortaya konulmuştur. Tez, iki ana bölümden oluşmaktadır. Tezin "Analitik Geometri ve Oluşumundan Önceki Tarihsel Süreç" başlığını taşıyan ilk bölümünde, analitik geometrinin tanımına yer verilerek, dinamiklerini oluşturan geometri, aritmetik ve cebirin tarihsel süreç içindeki gelişimleri, Descartes'in çalışmalarını etkileyen unsurları çerçevesinde incelenmiştir. Analitik geometrinin oluşmasına katkıda bulunan tarihsel alt yapı olarak eski Mısır, Mezopotamya, Yunan, Çin, Hint, İslam matematikleri ve Descartes zamanına kadar Batı dünyasındaki matematik çalışmalarına yer verilmiştir. "Descartes'in Analitik Geometrisinin Matematik ve Çağdaş Düşünce Tarihine Etkisi" başlıklı ikinci bölümünde, Descartes'in matematik çalışmalarını etkileyen öğeler ele alınmıştır. Bu bağlamda; Descartes'in çağdaşlarının matematik çalışmaları ile Descartes'in hayatı, eserleri ve felsefesine değinilmiş, analitik geometrinin oluşmasına neden olarak gösterilen *La Géométrie* adlı çalışması incelenmiştir. Tezin sonuç kısmında ise Descartes'in analitik geometrisinin yol açtığı gelişmelerin genel bir değerlendirmesi yapılmıştır.

Sürdürülmekte olan doktora çalışmaları:

1-Gaye Danışan Polat, "16. Yüzyılda Osmanlılarda Deniz Astronomisi ve Astronomi Aletleri," Başlama tarihi: 2012, Danışman: Prof. Dr. Feza Günergün.

2-Taha Yasin Arslan, "Mısır'ın Fethinden Takiyyüddin'in Rasathanesine Kadar On Altıncı Yıl Osmanlı Astronomisi ve Mısır Etkisi," Başlama tarihi: 2012, Danışman: Prof. Dr. Feza Günergün.

3-Kaan Üçsu, "Osmanlı Haritacılığında Modernleşme Çalışmaları," Başlama tarihi: Temmuz 2013, Danışman: Prof. Dr. Feza Günergün.

4-Volkan Çeşme, "Osmanlı Devleti'nde Ziraatın Modernleşmesi: Yurtdışına Gönderilen Öğrenciler," Başlama tarihi: 2014, Danışman: Prof. Dr. Sevtap Kadioğlu.

Bilim Tarihi Bölümü'nün 2010-2014 Yılları Arasında Uyguladığı Lisansüstü Ders Programı

YÜKSEK LİSANS

Güz Dönemi

Bilim Devrimi (3kr-Seçmeli)

Sanayi Devriminde Bilim ve Teknoloji (3kr-Seçmeli)

Eskiçağda Anadolu'da Toplum ve Bilim (3kr-Seçmeli)

Seminer (3kr- Zorunlu)

Feza Günergün

Emre Dölen

Gaye Şahinbaş Erginöz

Mustafa Kaçar

Bahar Dönemi

Medeniyetler Arası Bilim Transferi (3kr-Seçmeli)	Mustafa Kaçar
Teknolojinin Gelişim Tarihi (3kr-Seçmeli)	Atilla Bir
Türkiye’de Bilim Kurumları (3kr-Seçmeli)	Sevtap Kadioğlu
İlkçağda Sağlık Bilimleri (3kr-Seçmeli)	Gaye Şahinbaş Erginöz
Seminer (3kr- Zorunlu)	Feza Günergun

DOKTORA**Güz Dönemi**

Türkiye’de Bilim Dergileri (3kr-Seçmeli)	Feza Günergun
Bilim Aletlerinin Tarihsel Gelişimi (3kr-Seçmeli)	Atilla Bir
Türk Bilim Literatürü I (3kr-Seçmeli)	Mustafa Kaçar
Cumhuriyet Dönemi Bilim Politikaları (3kr-Seçmeli)	Sevtap Kadioğlu
Seminer (3kr- Zorunlu)	Mustafa Kaçar

Bahar Dönemi

Bilim Tarihi Yazıcılığı (3kr-Seçmeli)	Feza Günergun
Tekstil Tarihi (3kr-Seçmeli)	Emre Dölen
Türk Bilim Literatürü II (3kr-Seçmeli)	Mustafa Kaçar
Cumhuriyet Dönemi Türk Bilim Adamları ³ (3kr-Seçmeli)	Sevtap Kadioğlu
Seminer (3kr- Zorunlu)	Feza Günergun

Bilim Tarihi Bölümü’nün 2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılında Uyguladığı Lisansüstü Ders Programı

YÜKSEK LİSANS**Güz Dönemi**

Bilim Devrimi (3kr-Seçmeli)	Feza Günergun
Türkiye’de Fizik Tarihi (19.-20. y.y.) (3kr-Seçmeli)	Meltem Kocaman
Eskiçağda Anadolu’da Bilim ve Toplum (3kr-Seçmeli)	Gaye Şahinbaş Erginöz
Seminer (3kr- Zorunlu)	Feza Günergunar

Bahar Dönemi

Medeniyetler Arası Bilim Transferi (3kr-Seçmeli)	Mustafa Kaçar
Teknolojinin Gelişim Tarihi (3kr-Seçmeli)	Atilla Bir
Türkiye’de Bilim Kurumları (3kr-Seçmeli)	Sevtap Kadioğlu
İlkçağda Sağlık Bilimleri (3kr-Seçmeli)	Gaye Şahinbaş Erginöz

³ Bu dersin adı 2012- 2013 ders yılından itibaren Cumhuriyet Dönemi Bilim İnsanları olarak değiştirilmiştir.

DOKTORA**Güz Dönemi**

Türkiye'de Bilim Dergileri (3kr-Seçmeli)	Feza Günergun
Bilim Aletlerinin Tarihsel Gelişimi (3kr-Seçmeli)	Atilla Bir
Türk Bilim Literatürü I (3kr-Seçmeli)	Mustafa Kaçar
Cumhuriyet Dönemi Bilim Politikaları (3kr-Seçmeli)	Sevtao Kadioğlu
Seminer (3kr- Zorunlu)	Mustafa Kaçar

Bahar Dönemi

Bilim Tarihi Yazıcılığı (3kr-Seçmeli)	Feza Günergun
Tekstil Tarihi (3kr-Seçmeli)	Emre Dölen
Türk Bilim Literatürü II (3kr-Seçmeli)	Mustafa Kaçar
Cumhuriyet Dönemi Bilim İnsanları (3kr-Seçmeli)	Sevtao Kadioğlu
Seminer (3kr- Zorunlu)	Feza Günergun

Bilim Tarihi Bölümü Yüksek Lisans Programından mezun olanlar “Bilim Tarihi Uzmanı”, Bilim Tarihi Bölümü Doktora Programından mezun olanlar ise “Bilim Tarihi Doktoru” unvanlarını alarak bilim ve teknoloji mirasına sahip devlet kurumları veya özel kurumlarda istihdam edilebilecekleri gibi, çeşitli üniversitelerde öğretim elemanı olarak da çalışabileceklerdir.

Edebiyat Fakültesi dışındaki kurumlarda verilen dersler

Bilim Tarihi Bölümü öğretim üyeleri, 2010-2015 yılları arasında, Edebiyat Fakültesi dışındaki kurumlarında da lisans ve lisansüstü düzeyde seçmeli dersler vermişlerdir.

Lisansüstü dersler

İstanbul Merkezli Bilim ve Eğitim Kurumları 1-2 (3 kr.), Prof. Dr. Mustafa Kaçar, İ.Ü. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü İstanbul Araştırmaları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı.

Bilim Tarihi ve Felsefesi (3 kr.), Prof. Dr. Mustafa Kaçar, İ.Ü. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü İstanbul Araştırmaları Anabilim Dalı Doktora Programı.

Bilim Tarihi (3 kr.), Prof. Dr. Mustafa Kaçar, İ.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Doktora Programı.

Lisans

Bilim Felsefesi (2 kr.), Prof. Dr. Mustafa Kaçar, İ.Ü. Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü.

Bilim Tarihi (2 kr.), Doç. Dr. Sevtao Kadioğlu, İ.Ü. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, Matematik Eğitimi Anabilim Dalı.

Uygarlık ve Bilim Tarihi (3 kr.), Doç. Dr. Sevtao Kadioğlu, Hava Kuvvetleri Komutanlığı Hava Harp Okulu.

Bilim ve Uygarlık Tarihi (2kr.), Yrd. Doç. Dr. Gaye Şahinbaş Erginöz, İ.Ü. Eczacılık Fakültesi.

Bilim Tarihi Bölümü çalışanları

Bilim Tarihi Bölümü, 2015 itibariyle iki profesör (Bölüm Başkanı Prof. Dr. Feza Günergün; Bölüm Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Sevtap Kadioğlu), üç yardımcı doçent (Yrd. Doç. Dr. Gaye Şahinbaş Erginöz, Yrd. Doç. Dr. Meltem Kocaman, Yrd. Doç. Dr. Kaan Ata) ve beş araştırma görevlisinden (Araş. Gör. Gaye Danışan Polat, Araş. Gör. Barışcan Ersöz, Araş. Gör. Kaan Üçsu, Araş. Gör. Taha Yasin Arslan,⁴ Araş. Gör. Atilla Polat⁵) oluşan on kişilik kadrosuyla faaliyetini sürdürmektedir. Bu akademik kadronun yanı sıra, misafir öğretim üyeleri bölümdeki lisans ve lisansüstü eğitim-öğretimine destek vermektedirler.⁶

Bilim Tarihi Bölümü çalışanları (14 Ocak 2014)

Yükseltmeler, Atamalar, Akademik ve İdari Görevler, Emeklilik

Gaye Danışan Polat, 10 Şubat 2011'de Araştırma Görevlisi kadrosuna; Araş. Gör. Dr. Meltem Kocaman Akbaş, 26 Eylül 2011'de Yardımcı Doçent kadrosuna; Taha Yasin Arslan, 20 Haziran 2012 tarihinde'de (Medeniyet Üniversitesi'nden ÖYP kapsamında) Araştırma Görevlisi kadrosuna; Doç. Dr.

⁴ Taha Yasin Arslan, 2012 yılından beri ÖYP kapsamında (Medeniyet Üniversitesi) araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır.

⁵ Atilla Polat, 2014 yılından beri ÖYP kapsamında (Kastamonu Üniversitesi) araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır.

⁶ Bilim Tarihi Bölümü'nün akademik kadrosunun ve misafir öğretim üyelerinin özgeçmişleri ve bilimsel çalışmaları hakkında bkz. <http://edebyat.istanbul.edu.tr/bilimtarihi/>.

Sevtao Kadioğlu, 25 Haziran 2013'de Profesör kadrosuna; Barışcan Ersöz, 18 Temmuz 2013'de Araştırma Görevlisi kadrosuna; Atilla Polat, 26 Şubat 2014'de (Kastamonu Üniversitesi'nden ÖYP kapsamında) Araştırma Görevlisi kadrosuna; Araş. Gör. Dr. Kaan Ata, 12 Haziran 2014'de Yardımcı Doçent kadrosuna; Kaan Üçsu, 27 Haziran 2014'de Araştırma Görevlisi kadrosuna atanmıştır.

Prof. Dr. Feza Günergun, Mayıs 2010'dan beri Bilim Tarihi Bölümü başkanlığını yürütmektedir. Prof. Dr. Sevtao Kadioğlu, 08.06.2010 tarihinden beri Bilim Tarihi Bölümü başkan yardımcılığını yürütmekte olup, 18 Şubat 2014 tarihinden itibaren Fakülte Yönetim Kurulu'nda görev yapmaktadır. Prof. Dr. Mustafa Kaçar, 30.09.2009-28.02.2013 tarihleri arasında İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü müdürlüğünü yapmıştır. 19 Temmuz 2013 tarihinde emekli olduktan sonra Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi'nde çalışmaya başlamış olmakla birlikte, Bilim Tarihi Bölümü'nde misafir öğretim üyesi olarak ders vermeye devam etmektedir.

Bilim Tarihi Bölümü tarafından düzenlenen toplantılar (2010-2015)

* *Osmanlı Bilimi Araştırmaları dergisinin özel sayısı "Asuman Baytop Armağanı"nı (c.XI, sayı 1-2, 2009/2010) takdim toplantısı - 24 Şubat 2011.* *Osmanlı Bilimi Araştırmaları'nın onbirinci cildi, İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmasötik Botanik Anabilim Dalı'nın kurucusu ve başanı, İ.Ü. Eczacılık Fakültesi emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Asuman Baytop'a (1920-2015) Armağan olarak hazırlanmış olup, 24.11.2011 tarihinde İ.Ü. Edebiyat Fakültesi'nde yapılan bir toplantıda, Armağan yazara takdim edilmiştir. Toplantıya, hem derginin yazarları, hem de Profesör A. Baytop'un meslekdaşları katılmıştır. Türkiye florası üzerinde yaptığı araştırmalar yanında botanik tarihine ve özellikle Türk botanik bilimine önemli katkılarda bulunmuş olan Profesör Baytop için düzenlenen bu takdim toplantısında İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü başkanı ve OBA dergisi editörü Prof. Dr. Feza Günergun'un yaptığı açış konuşmasından sonra, Doç. Dr. Sevtao Kadioğlu tarafından, Prof. Dr. Asuman Baytop'un hayatı ve bilimsel çalışmaları hakkında bir sunum yapılmıştır. Toplantıda ayrıca Profesör Baytop'un çok sayıda meslekdaşı da kendisi ile ilgili anılarını içeren kısa konuşmalar yapmışlardır.⁷*

**Prof. Dr. Deepak Kumar'ın (Jawaharlal Nehru Üniversitesi, Yeni Delhi-Hindistan), "Reason, Science and Religion: Gleaning from Colonial Past" başlıklı konferansı - 28 Mart 2013.* Bölümümüzü ziyaret eden, "Zakir Husain Centre for Educational Studies" profesörlerinden Deepak Kumar, bu vesileyle

⁷ Toplantıda yapılan konuşmalar için bkz. Feza Günergun, "Asuman Baytop Armağanı'nı Takdim Toplantısı, 24.02.2011", *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c.XII, sayı 2 (Eczacılık Tarihi II: Eğitim, Araştırma ve Metinler), İstanbul 2011, s. 170-173.

bölümümüz öğretim elemanları, lisans ve lisansüstü öğrencilerine “Akıl, Bilim ve Din: Sömürge Geçmişinden bir Derleme” konulu bir konferans vermiştir.

* Dr. Hadi Jorati (*The Ohio State University, Department of Near Eastern Languages and Cultures*), “*Nasir al-Din Tusi and the Scientific Exchange in West Asia in the Period of Mongol Expansion*”, 5 Haziran 2015. Bilim Tarihi Bölümü’nün davetlisi olarak İstanbul’a gelen Dr. Hadi Jorati, Edebiyat Fakültesi Genel Kurul Salonu’nda verdiği konferansta, Batı Asya’da 13. yüzyılda Moğol egemenliği ile birlikte değişen devlet ve toplum yapısının etkileri, bilim anlayışındaki değişimler ve bu dönemde yetişmiş İslam filozofu ve bilim adamı Nasireddin Tusi’nin çalışmalarını irdelemiştir.

* Dr. Elisabetta di Castro (*Universidad Nacional Autónoma de México-UNAM*), “*Rethinking (In)Justice in Contemporary Debates*”, 11 Haziran 2015. Dr. Elisabetta Di Castro, Bilim Tarihi Bölümü’nün ortaklarından biri olduğu Avrupa Birliği Projesi WORLDBRIDGES çerçevesinde, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde, çağdaş tartışmalar ışığında adaleti ya da adaletsizliği yeniden düşünmek konulu bir konferans vermiştir.

İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü Öğrenci Kongresi

Bilim Tarihi Bölümü öğrencileri tarafından, ilki 15 Mayıs 2015 tarihinde Edebiyat Fakültesi Genel Kurul Salonu’nda düzenlenen Bilim Tarihi Bölümü Öğrenci Kongresi, bölüm öğrencileri ve akademisyenlerin katılımıyla başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Bölüm başkanı Prof. Dr. Feza Günergun’un açış konuşmasıyla başlayan kongre, beş oturum halinde gerçekleştirilmiştir. Kongreye konuşmacı ve oturum başkanı olarak katkıda bulunan öğrencilere, kongre sonunda bir katılım belgesi verilmiştir. Kongre’de bildiri sunan öğrencilerin isimleri ve sunumlarının başlıkları aşağıda verilmiştir:

Hakan Semiz, “Kaptan James Cook ve Gizemli Yolculuklar”; Buket Yardımcı, “Bir İstanbul Rasathanesi Aleti: Zatü’s-Semt ve’l-İrtifa”, Zeynep Morgül, “Osmanlı’da Buharlı Gemi Uygulamaları”; Başak Kurt, “Yunan Mucizesi”; Gökçe Toprak, “Galileo ve Dante’nin Cehennemi Üzerine Dersleri”; Yunus Emre Fenerci, “17. ve 18. Yüzyıllarda Jeoloji Hareketleri”; Ayşegül Esen, “Osmanlı’da Tedavi Sanatı”; Berrak Dizman, “Hekim İbn-i Sina”; Elif Yıldırım, “Toptaşı Bimarhanesi (1873-1927)”; Nilü Ormanyan, “Fotoğrafçılık ve Tıp”; Tuğba Cantürk, “AC/DC Savaşları”; Kübra Tekin, “Michael Faraday”; Ertan Erat, “Osmanlı Tıbbında Anatomi (14.-19. yüzyıl)”; Mine Yalçın, “Sabuncuoğlu Şerefeddin: Hayatı ve Eserleri”; Yunus Emre Ezer, “Osmanlı’da Veteriner Hekimlik ve Öğretimi.”

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ

**BİLİM
TARİHİ
BÖLÜMÜ**

ÖĞRENCİ KONGRESİ

15 MAYIS 2015 CUMA

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Genel Kurul Salonu, Kat: 3

ACILIŞ 9.00

I. OTURUM 9.30-10.30
OTURUM BAŞKANI: Tuğba Gürses

- Hakan Semiz "Kaptan James Cook ve Gizemli Yolculuklar"
- Buket Yardımcı "Bir İstanbul Rasathanesi Aleti: Zatü's-Semt ve'l-İrtifa"
- Zeynep Morgül "Osmanlı'da Buharlı Gemi Uygulamaları"

II. OTURUM 10.45 - 11.45
OTURUM BAŞKANI: Ecem Kavalcı

- Başak Kurt "Yunan Müzicesi"
- Gökçe Toprak "Galileo ve Dante'nin Cehennemi Üzerine Dersleri"
- Yunus Emre Fenerci "17. ve 18. Yüzyıllarda Jeoloji Hareketleri"

III. OTURUM 13.30 - 14.30
OTURUM BAŞKANI: Abdullah Yılmaz

- Ayyegül Esen "Osmanlı'da Tedavi Sanatı"
- Berrak Dizman "Hekim İbn-i Sina"
- Elif Yıldırım "Toptaşı Bimarhanesi (1873-1927)"

IV. OTURUM 14.45-15.45
OTURUM BAŞKANI: Hasret Güzelöz

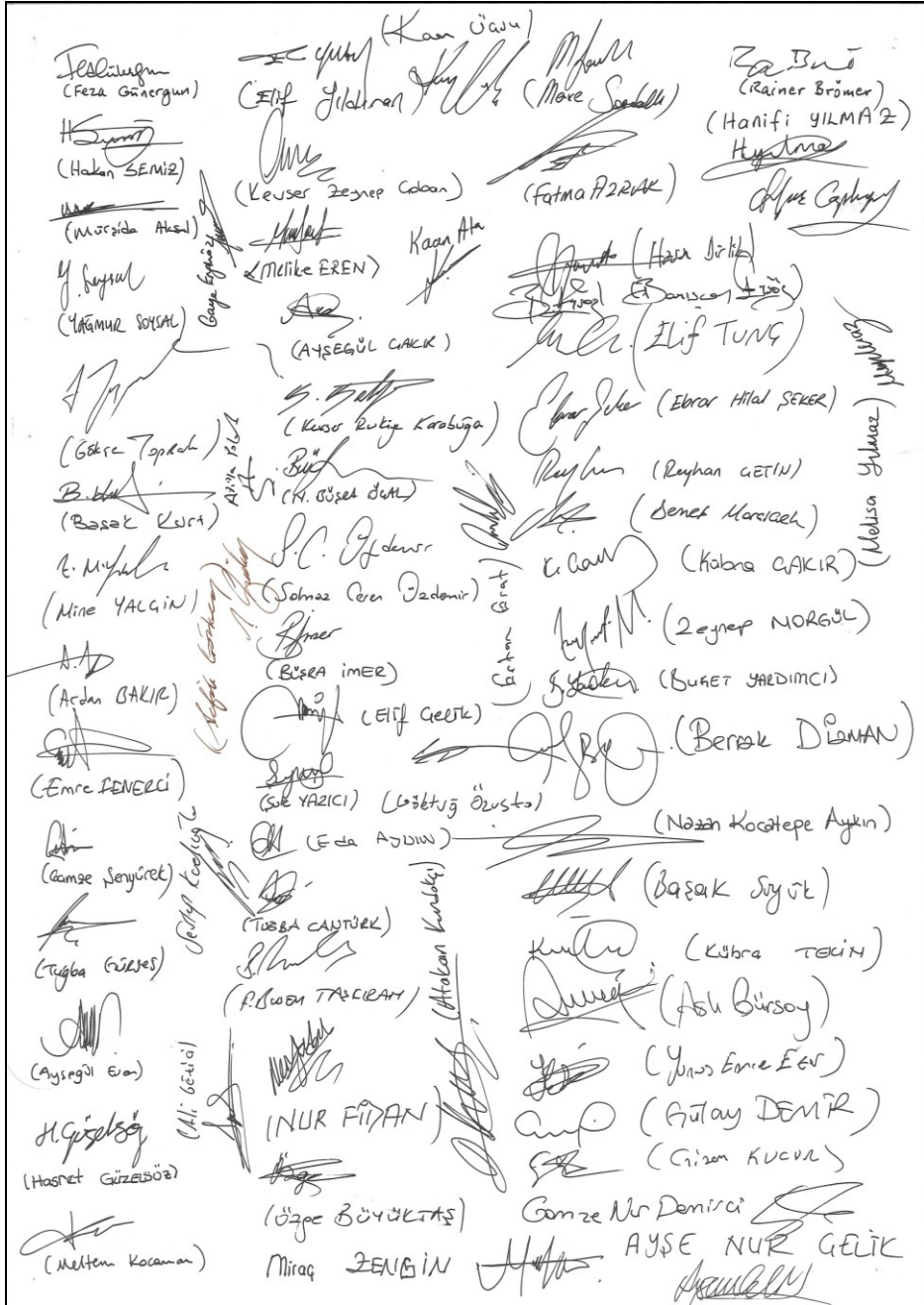
- Nilsu Ormancıyan "Fotoğrafçılık ve Tıp"
- Tuğba Cantürk "AC/DC Savaşları"
- Kübra Tekin "Michael Faraday"

V. OTURUM 16.00-17.00
OTURUM BAŞKANI: Kübra Çakır

- Ertan Erat "Osmanlı Tıbbında Anatomi (14-19. YY)"
- Mine Yalçın "Sabuncuoğlu Şerefeddin: Hayatı ve Eserleri"
- Yunus Emre Ezer "Osmanlı'da Veteriner Hekimlik ve Öğretimi"

AFİŞ TASARIM: AYŞE ECEM EZBER & VESİLE EZGİ EZBER
ecemezber@gmail.com

İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü Öğrenci Kongresi'nin (2015) afişi

İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü Öğrenci Kongresi (2015) katılımcıları

İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü Öğrenci Kongresi'ne katılanlar (15 Mayıs 2015)

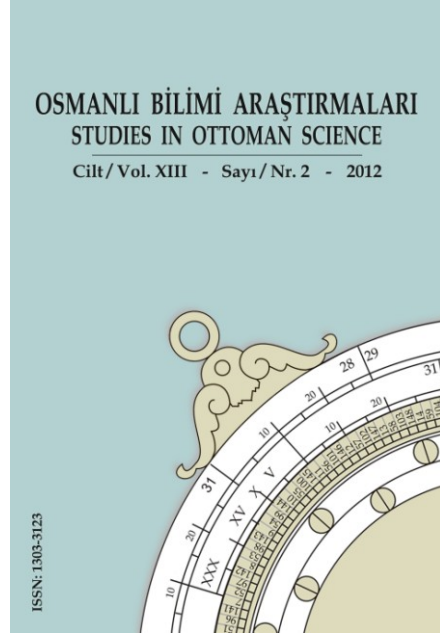
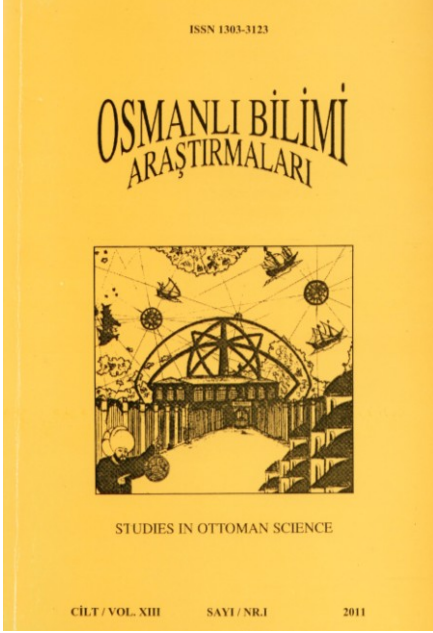
Bilim Tarihi Bölümü'nün süreli yayını: *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*

1995 yılında Prof. Dr. Feza Günergun'un editörlüğünde yayımlanmaya başlanan *Osmanlı Bilimi Araştırmaları / Studies in Ottoman Science (OBA)*, Türkiye'deki ilk akademik bilim tarihi dergisidir. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yönetim Kurulu'nun 29.05.2001 tarihli kararı ile "Hakemli Dergi" statüsünü alan dergi, 2001 yılından itibaren yılda iki sayı olarak çıkmaktadır. Hakem kurulu Türk ve yabancı bilim tarihçilerinden oluşan dergide, Türk bilim, tıp ve teknoloji tarihi alanlarında yapılmış orijinal araştırma makalelerinin yanı sıra, çeviri yazılar, toplantı ve yayın tanıtımlarına da yer verilmektedir. Türk bilim tarihi konusundaki araştırmaları yayımlayarak, bu bilim dalının gelişimine katkıda bulunan OBA'nın yayın dili Türkçe olup, içerisinde İngilizce, Fransızca ve Almanca makaleler de yayımlanabilir. Elektronik ortamda⁸ da yayımlanan dergi, TÜBİTAK-ULAKBİM tarafından SBVT dizinlenmekte; 2015 yılından itibaren EBSCO'da yer almaktadır.

Derginin I-XIII. ciltlerinin kapağında kullanılan tasarım, yerini 2012 yılından itibaren "tutulma hesaplayıcısı" adı verilen bilimsel aletin çizimine bırakmıştır. Ay ve Güneş tutulmalarının tarihini önceden belirlemede kullanılan bu aletin bir örneği, J. B. Nicolsa Bion'un Paris'teki dükkânında Osmanlı Devleti'nin Fransa sefiri Said Efendi'nin isteği üzerine 1741 yılında onun için

⁸ Hem basılı hem de elektronik ortamda yayımlanan *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*'nın geçmiş sayılarının içinde yer alan araştırma makalelerine <http://www.journals.istanbul.edu.tr/iuoba/issue/archive> ve <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/iuoba/index> adreslerinden veya Bilim Tarihi web sayfasından (<http://www.bilimtarihi.org>) ulaşılabilir.

üretilmiştir.⁹ Aletin çizimi, 2010 yılından itibaren İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü'nün logosu olarak da kullanılmaktadır. Böylece Bölüm ile Bölüm'ün yayın organı arasındaki ilişki vurgulanmaya çalışılmıştır.

Osmanlı Bilimi Araştırmaları dergisinin 2010-2014 yılları arasında basılan sayılarında yer alan araştırma makalelerinin başlıkları ve yazar adları aşağıdadır:

Cilt XI, sayı 1-2 (Asuman Baytop Armağanı), 2009-2010

Ekrem Sezik, “Şehremini Merkez Eczanesi reçete kayıt defteri”; Arzu Terzi, “Osmanlı saray eczanesinin teşkilat ve idaresi (XIX. yüzyılın ikinci yarısında)”; Michèle Nicolas, “La flore de Turquie: Au sujet de quelques traditions, rites et croyances”; Şeref Etker, “Gouinia cinsi (Poaceae) ve Dr. François-Marie-Gabriel Gouin”; Emre Dölen, “Bunsen beki, spektral analizin doğuşu ve Türkiye’de tanıtılması”; Celal Şengör, “Osmanlı’nın ilk jeoloji kitabı ve Osmanlı’da jeolojinin durumu hakkında öğrettikleri”; Ali Baltacıoğlu-İsmail Hakkı Baltacıoğlu, “Türkiye’de diş hekimliği eğitim ve öğretimi (1908-1933)”; Günsel Koptagel İlal, “İstanbul Üniversitesi’nde eskilerden bildiklerim, hatırladıklarım”; Feza Günergun, “Osmanlı donanma gemilerinin ilaç sandıkları: XIX. yüzyılın ilk yarısına ait notlar”; Halil Tekiner, “Osmanlı eczacılığında bir kilometre taşı: İngiliz

⁹ “The Ottoman Ambassador’s Curiosity Coffin: Eclipse Prediction with De La Hire’s ‘Machine’ crafted by Bion of Paris”, *Science Between Europe and Asia*, ed. F. Günergun, D. Raina, Boston Studies in the Philosophy of Science, New York 2011, s. 103-123.

Eczanesi"; Nuran Yıldırım, "Osmanlı eczacılığının gelişme sürecinde ilaç hazırlayıp satan esnaf ve sağlıkçılar"; Afife Mat, "Osmanlı İmparatorluğu'nda afyonun tarihi"; Nuran Yıldırım-Gürkan Sert, "Eczacılık mevzuatımızın tarihsel sürecinde eczane açma / eczacı olma koşulları ve hekim-eczacı ilişkisi (1852-1953)"; Şeref Etker, "Ormancılık ve ziraat okulları için *İlm-i Nebatat*: Mıgırdiç Hekimyan, 1880 ve Apraham Allahverdi (Hüdaverdi), 1911-1913"; Asuman Baytop, "Hikmet Birand'ın (1904-1972) Anadolu bitkileri koleksiyonu"; Asuman Baytop, "Hüsnü Demiriz (1920-1999) ve Türkiye bitkileri koleksiyonu"; Feza Günergun, "Mekteb-i Tıbbiye-yi Şahane'nin 1870'li yılların başındaki doğa tarihi koleksiyonu" (çeviri yazı); Şeref Etker, "M. H. van den Boogert, *Aleppo Observed: Ottoman Syria through the Eyes of Two Scottish Doctors, Alexander and Patrick Russell*" (kitap tanıtımı); *Osmanlı Bilimi Araştırmaları / Studies in Ottoman Science*, cilt / vol. I-X (1995-2010) (dizin / index).

Cilt XII, sayı 1 (Eczacılık Tarihi I - Eczacılar ve Eczaneler), 2010

Neşe Kırımer, "Tarihi 'Sıhhat Eczanesi' Anadolu Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde"; Şeref Etker, "Toptaşı Bimarhanesi Eczanesi son dönemi, 1913-1927"; Fatih Artvinli, "Toptaşı Bimarhanesi Eczanesi için ilaç istemi: Eczacı Yanko Efendi'nin 1878 tarihli listesi"; Gülten Dinç, "Boyacıköy Eczanesi: İstanbul tarihine tanıklık eden bir eczane"; Afife Mat, "Unutulan galenik şekiller ve ilaçlar"; Christiane Staiger, "Medicinal use of apple cider: A historical compendium / Elma şarabının (Elma şırası) tıbbi kullanımı: Tarihsel bir Derleme"; Ahmed Doğan Ataman, "Filatelide kardiyotonikler"; Ahmed Doğan Ataman, "Dünden bugüne kundürün tedavideki yeri"; Şeref Etker, "Afganistan'da Türk eczacıları: Ord. Prof. Selahattin Tandal"; Ayten Arıkan, "Tolga Eczanesi: Ecz. Murat Özdoğan'ın Türk eczacılık tarihi koleksiyonu"; Halil Tekiner, "Haldun Taner ve bir dönemin eczacılığına ışık tutan tiyatro eseri *Fazilet Eczanesi*"; Zeynep Çalgan, Selen Yeğenoğlu, "Türkiye'de bulunan bazı devlet arşivleri ve eczacılık tarihi açısından önemi"; Halil Tekiner, "Karikatürlerde Eczacılık"; Günseli Naymansoy, "Osmanlı'dan günümüze eczacının değişen konumu."

Cilt XII, sayı 2 (Eczacılık Tarihi II - Eğitim, Araştırma ve Metinler), 2011

Asuman Baytop, "İstanbul Üniversitesi Eczacı Mektebi'nde (1933-1962) görev almış yabancı öğretim üyeleri"; Emre Dölen – Çağlar Demirbağ Usta, "Türkiye'de eczacılık doktoralarının başlaması ve 1983 öncesinde İstanbul Üniversitesi'nde yapılan eczacılık doktoraları"; Sibel Murat, "Terceme-i Akrebâdîn'de terkipler ve adlandırılmaları"; Şaban Doğan, "Onyedinci yüzyılda kaleme alınmış bir tıp ve eczacılık sözlüğü: *Lugât-ı müşkilât-ı eczâ*"; Afife Mat, "Yirminci yüzyıl başında Türkiye'de eczacılık öğretiminde kullanılmış bir kitap: *Fenn-i İspençiyari*"; "Rudolf Stetter'in Ankara Y.Z.E. Veteriner Fakültesi *Farmakoloji ve İspençiyari* ders kılavuzları"; Şeref Etker, "Prof. Ömer Şevket Öncel'in yayınlarına bir ek: Kimya-yı Tahlili-yi Tavsiyi Dersleri, Birinci Basım (1336/1920)"; Halil Tekiner, "I wish I had an Aspirin! Reflections of Aspirin® in Turkish literature"; Feza Günergun, "*La Revue Médico-pharmaceutique et la transmission du savoir médical européen en Turquie: Une étude sur l'année 1888*"; Feza Günergun - Afife Mat, "İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nin tarihi binasının açılış töreni, 19.12.2010," F. Günergun, "Asuman Baytop Armağanı'nı takdim toplantısı, 24.02.2011"; Şeref Etker, "L.Chipman, *The World of Pharmacy and Pharmacists in Mamluk Cairo*" (kitap tanıtımı).

Cilt XIII, sayı 1, 2011

Asuman Baytop, “Turhan Baytop'un (1920-2002) Anadolu gezileri ve bitki koleksiyonu”; Yunus İnce, “Kârhânededen baruthâneye Karaman Eyaleti'nde güherçile üretimi (18-19. yy.)”; Orhan Cezmi Tuncer, “Ondokuzuncu yüzyıl Türk mimarlık çizimlerinden bazı yeni örnekler”; Feza Günergün - Sevtap Kadioğlu, “Bilim insanlarının ülkelerarası yolculuğu: İstanbul Üniversitesi'nde dört yabancı astronom (1933-1958)”; Asuman Baytop, “Anadolu'dan bitki örnekleri toplamış olan arkeolog, antropolog ve diplomatlar”; Şeref Etker, “Darülfünun Fen Fakültesi Darülmesailer Talimatnamesi (1924)” (Çeviri yazı); Şeref Etker, “Türk Mühendis ve Mimar Birliği Nizamname-i Esasisi (İzmir, 1924)” (Çeviri yazı); Gaye Şahinbaş Erginöz, “İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Anabilim Dalı'nın / Bölümü'nün 2004-2009 yılları arasındaki çalışmaları” (Faaliyet raporu).

Cilt XIII, sayı 2, 2012

George N. Vlahakis - Athina Economou-Amilli, “Botany in Greece during the 19th century. A Periphery at the Center”; Asuman Baytop, “Wilhelm Noë (1798-1858) ve Türkiye bitkileri koleksiyonu”; Asuman Baytop, “J. V. Aznavur (1861-1920), İstanbul bitkileri koleksiyonu ve yayınları”; Şeref Etker, “Vahan Efendi (H.S. Vahanyan) ve kimya biliminin temel ilkeleri / Isgızpunk Kimiagan Kidutyun, İstanbul, 1853”; Meltem Akbaş, “The Military march of physics - I: Physics and mechanical sciences in the curricula of the nineteenth-century Ottoman military schools”, Fatih Artvinli, “Toptaşı Bimarhanesi Sertabibi Dr. Avram de Castro: Bir biyo-bibliyografi”; Gülşah Eser, “Türkiye'de modern bilimlerin eğitiminde Mekteb-i Harbiye örneği”; Şeref Etker, “Hüdavendigâr Etibba Cemiyeti Nizamnamesi ve Talimatnamesi (Bursa, 1914)” (Çeviri yazı); İlhan Şiram, “Macarlı Abdullah Bey'in “Rumeli'de Küçükçekmece Gölünün Çevresi” başlıklı makalesi” (Çeviri yazı); Asuman Baytop, “Katki / Addendum”.

Cilt XIV, sayı 1, 2012

Asuman Baytop, “Anadolu'nun dar bir yöresinden örnek toplamış olan bitki toplayıcıları”; Asuman Baytop, “Friederike Sorger'in (1914-2001) Anadolu gezileri ve bitki koleksiyonu”; Şeref Etker, “Ord. Prof. Dr. Wolfgang Gleissberg'in Türk Astronomi Derneği Başkanlığı”; Berfin Melikoğlu Gölcü - Şule Osmanağaoğlu Sanal, “Mecmua-i Fünun-i Baytariye: İnceleme ve özetti bibliyografya”; Meltem Akbaş, “The Military march of physics - II: Teachers and textbooks of physics and mechanical sciences of the 19th century Ottoman military schools”; Şeref Etker, “Dr. Zigardelakizade Salih Nabi: Psikiyatri ve müzik” (Katki); Feza Günergün, “A. Adivar'ın *MV İslam Ansiklopedisi*'ne yazdığı ‘Mukaddime’nin çevirmenleri hakkında” (Katki).

Cilt XIV, sayı 2, 2013

Fatih Artvinli - Şeref Etker, “Bimarhaneler ve mecanin yönetimi: İki taslak ve süregelen tartışma”; Feza Günergün - Şeref Etker, “From quinaçına to ‘Quinine Law’: A bitter chapter in the westernization of Turkish Medicine”; Gürkan Sert - Emre Dölen, “Osmanlı'dan Cumhuriyet'e devlet kinini”; Meltem Kocaman, “Darüşşafaka'da fizik eğitiminin başlangıcı”; Asuman Baytop, “Ahmet Atilla (1914-2008), bitki yetiştiricisi”; Şeref Etker, “Nahyan A. G. Fancy, *Science and Religion in Mamluk Egypt: Ibn al-Nafis, Pulmonary Transit and Bodily Resurrection*” (Kitap tanıtımı).

Cilt XV, sayı 1, 2013

Şeref Etker - Feza Günergün, "Darülfünun Fen Fakültesi Mecmuası'nın 'Kimyager Berthelot'un Yüzüncü Sene-i Devriyesi İçin Nüsha-i Fevkalade'si (1927)"; Şeref Etker, "Reşit Süreyya Gürsey'e göre Marcelin Berthelot"; Atilla Bir - Mustafa Kaçar, "Semerkand astronomi ve matematik ekolünün Osmanlı'ya etkisi: Uluğ Bey'in sinüs 1°'yi yaklaşık belirleme yöntemi"; Kaan Ata, "İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde parçacık hızlandırıcıları"; Kaan Ata, "İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde 'Atom Âlimleri'nin konferansları (1950-1955): W. Heisenberg, T. Allibone, O. Hahn"; Ayşe Kökçü, "Vidinli Tevfik Paşa tarafından Mebâhis-i İlmiye'de yayımlanan Logx ve Arctanx fonksiyonlarının türevlerine ve seriye açılımlarına dair makale ve değerlendirilmesi"; Şeref Etker, "Askeri Baytarları Terakki ve Teavün Cemiyet-i Umumisi ve 1908 nizamnamesi".

Cilt XV, sayı 2, 2014

Afife Mat - Halil Tekiner, "Türkiye'deki Eczacılık Tarihi müzeleri"; Eyüp Talha Kocacık - Afife Mat, "İstanbul'da zehirler ve zehirlenme vakaları (1846-1917); Volkan Çeşme, "Osmanlı'da ziraati modernleştirme sürecinde Halkalı Ziraat Mektebi (1892-1928): Kuruluşu ve idari yapısı"; Melike Taşçıoğlu - Şinasi Acar, "Bir hattatın dönüşümü: Alfabe Devrimi'nin Halim Efendi'nin çalışmaları üzerinden incelenmesi"; Şinasi Acar, "Türkçe okuma yazma öğrenmek açısından Arap ve Latin alfabelerinin karşılaştırılması".

Cilt XVI, sayı 1, 2014

Şinasi Acar - Atilla Bir - Mustafa Kaçar, "Son başmuvakkit Ahmed Ziya Bey'in Güneş saatleri tasarımıyla ilgili bir yazısı"; Ahmet Yüksel, "Osmanlı devlet dairelerinde mesai kavramı ve uygulaması (18.-20.Yüzyıllar)"; Mehmet Karayaman, "Ankara Elektrik Türk Anonim Şirketi tarihçesi (1929-1939)"; Volkan Çeşme, "Halkalı Ziraat Mektebi: Eğitimi, eğitimci kadrosu, örnek çiftliği ve yayınları"; Şeref Etker, "21 Ağustos 1914'te Trabzon'da (gözlenemeyen) tam Güneş tutulması" (Derleme makale); Feza Günergün, "2014 yılında bilim, teknoloji ve eczacılık tarihi konularında Türkiye'de veya Türkiye bağlantılı olarak düzenlenen bazı etkinlikler" (Bilimsel toplantılar).

Cilt XVI, sayı 2, 2015

Nil Pektaş, "The beginnings of printing in the Ottoman capital: Book production and circulation in early modern Istanbul"; Sevtap Kadioğlu, "Türkiye'de Bilimin Popülerleşmesi ve *Maddiyat* Mecmuası (1925-26)"; İrfan Elmacı, "Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı'ndan TÜBİTAK'ın kuruluşuna sanayi-üniversite münasebetlerine teknoloji bağlamında bir bakış"; Ahmet Bayındır - Cihan Bayındır, "Dalgalardan enerji üretme teknolojisinin yirminci yüzyıl başında Türkiye'deki yansımaları üzerine bir çeviri"; Şeref Etker, "Guraba-yı Müslimin Hastahanesi Darülkütübü Nizamnamesi (1913)"; Gaye Şahinbaş - Erginöz, "İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü'nün 2010-2015 Yılları Arasındaki Çalışmaları".

EK 1

BİLİM TARİHİ BÖLÜMÜ ÜYELERİNİN YAYINLARI VE DİĞER
BİLİMSEL ÇALIŞMALARI (2010-2015)

Feza Günergun

Yayınlar

“Encuentros Otomanos con la ciencia Europa: Las traducciones al Turco durante los siglos 16 y 17”, *La Traducción Cultural en la Europa Moderna*, ed. Peter Burke, R. Po-Chia Hsia, Madrid: Ediciones Akal S.A., Madrid 2010, pp. 233-257.

Osmanlı Bilimi Araştırmaları, c. XII, sayı 1, 2010, 163 s. (editörlük).

“The Ottoman ambassadors’ discovery of Parisian scientific cabinets: A case study on the ‘take away’ of Bion’s eclipse calculator to Istanbul”, *4th International Conference of the European Society for the History of Science, Book of Abstracts*, Barselona, 18-20 November 2010, p. 44.

“Introduction”, *Science between Europe and Asia*, ed. Feza Günergun and D. Raina, Boston Studies in the Philosophy of Science, New York 2011, s. 1-9.

“The Ottoman Ambassador's Curiosity Coffers: Eclipse Prediction with De La Hire's 'Machine' crafted by Bion of Paris”, *Science Between Europe and Asia*, ed. F. Günergun, D. Raina, Boston Studies in the Philosophy of Science, New York 2011, s. 103-123.

Osmanlı Bilimi Araştırmaları, c. XII, sayı 2, 2011, 176 s. (editörlük).

“La Revue Médico-pharmaceutique et la transmission du savoir médical européen en Turquie: Une étude sur l’année 1888”, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XII, sayı 2, 2011, s. 145-160.

“İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nin tarihi binasının açılış töreni, 19.12.2010”, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XII, sayı 2, 2011, s. 161-169 (Afife Mat ile birlikte).

Osmanlı Bilimi Araştırmaları, c. XIII, sayı 1, 2011, 148 s. (editörlük).

“Bilim insanlarının ülkelerarası yolculuğu: İstanbul Üniversitesi’nde dört yabancı astronom (1933-1958)”, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XIII, sayı 1, 2011, s. 43-79 (Sevtap Kadioğlu ile birlikte).

“Ein Österreichischer Flüchtling begründet die Geologie in der Türkei: Dr.jur. Dr. med. Karl Eduard Hammerschmidt / Abdullah (1800?-1874),” 10. Tagung der Österreichischen Arbeitsgruppe “Geschichte der Erdwissenschaften,” Wissenschaftshistorischer Workshop – Geogeschichte und Archiv, 2. Dezember 2011, Wien, *Beiträge*, ed. J. Seidl & B. Hubmann, *Berichte der Geologischen Bundesanstalt*, 89 (Wien Dezember 2011), s. 13-19. (co-author: Celal A. M. Şengör)
http://www.landmuseum.at/pdf_frei_remote/BerichteGeolBundesanstalt_89_0013-0019.pdf

Osmanlı Bilimi Araştırmaları, c. XIII, sayı 2, 2012, 126 s. (editörlük).

“A brief history of science and technology in the Ottoman world”, *Şafak Ural’a Armağan*, ed. Y. Yüksel, Alfa Yayınları, İstanbul 2012, s. 201-213.

Osmanlı Bilimi Araştırmaları, c. XIV, sayı 1, 2012, 110 s. (editörlük).

“Türkiye’de güneş tutulması gözlemleri üzerine tarihsel notlar”, *Dört Öge*, 2012, s. 17-45.

Erdal İnönü, *Türkiye’nin Yer Bilimleri Araştırmalarına Katkılarından Kesitler (1900-2010): Tarihsel Gelişim ve 1923-66 Dönemi için bir Bibliyografya*, ed. Feza Günergün, TÜBA yay., Ankara [2012], 396 s.

“Erdal İnönü’nün ‘Yer Bilimleri Bibliyografyası’nın yayına hazırlık çalışmaları”, *Türkiye’nin Yer Bilimleri Araştırmalarına Katkılarından Kesitler (1900-2010): Tarihsel Gelişim ve 1923-66 Dönemi için bir Bibliyografya*, ed. Feza Günergün, TÜBA yay., Ankara [2012], s.9-13.

“Cumhuriyet döneminde Türkiye’deki yer bilimleri araştırmaları: Erdal İnönü’nün bibliyografyası ve atıflara dayalı bir sayısal değerlendirme”, *Türkiye’nin Yer Bilimleri Araştırmalarına Katkılarından Kesitler (1900-2010): Tarihsel Gelişim ve 1923-66 Dönemi için bir Bibliyografya*, ed. Feza Günergün, TÜBA yay., Ankara [2012], s. 14-85.

“Metroloji: Geleneksel Ölçü ve Tartılardan Metre Sistemine,” *Metroloji*, İstanbul, TÜBITAK Ulusal Metroloji Enstitüsü, 1. Basım, Şubat 2013, s.8-15.

Osmanlı Bilimi Araştırmaları, c. XIV, sayı 2, 2013, 133 s. (editörlük).

“From quinaquina to ‘Quinine Law’: A bitter chapter in the westernization of Turkish medicine”, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XIV, sayı 2, 2013, s. 41-68. (Şeref Etker ile birlikte).

Osmanlı Bilimi Araştırmaları, c. XV, sayı 1, 2013, 115 s. (editörlük).

“*Darülfünun Fen Fakültesi Mecmuası*’nın ‘Kimyager Berthelot’ nun Yüzüncü Sene-i Devriyesi İçin Nüsha-i Fevkalade’si (1927)”, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XV, sayı 1, 2013, s. 1-39. (Şeref Etker ile birlikte).

“2014 yılında bilim, teknoloji ve eczacılık tarihi konularında Türkiye’de veya Türkiye bağlantılı olarak düzenlenen bazı etkinlikler”, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XVI, sayı 1, 2014, s. 106-117.

Seapower, Technology and Trade Studies in Turkish Maritime History, Denizler Kitabevi, İstanbul 2014, 605 s. (editörlük, D. Couto ve M. P. Pedani ile birlikte).

Osmanlı Bilimi Araştırmaları, c. XV, sayı 2, 2014, 112 s. (editörlük).

Osmanlı Bilimi Araştırmaları, c. XVI, sayı 1, 2014, 117 s. (editörlük).

Osmanlı Bilimi Araştırmaları, c. XVI, sayı 2, 2015 (editörlük).

“İstanbul Üniversitesi’nde Bilim Tarihi’nin Kurumsallaşmasının 30. Yılı”, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XVI, sayı 2, 2015, s.1-2.

“Medicine,” *Dictionnaire de l’Empire Ottoman*, ed. N.Vatin, F. Georgeon, Paris (Şeref Etker ile birlikte) (baskıda).

“Sciences”, *Dictionnaire de l’Empire Ottoman*, ed. N.Vatin, F. Georgeon, Paris. (baskıda).

“Les collections d’instruments techniques à Istanbul: Témoins des pratiques traditionnelles et modernes en Turquie”, communication présentée au colloque ‘Cabinets de Curiosité, Collections Techniques et Musées d’Arts et Métiers: Origines,

Mutations et Usages des Lumières à la Seconde Guerre Mondiale', Conservatoire des Arts et Metiers, Paris, 29-30 Septembre - 1 Octobre 2011 (baskıda).

"The Golden Horn: A watershed between traditional learning and modern technical education in Ottoman Istanbul", in *A Marriage of Love and Convenience: Negotiating Science and Technology in Urban Space*, eds. D. Martykanova & M. Kocaman, Cambridge Scholars Publishing (baskıda).

"Une traduction partielle de 'La Méthode pour Apprendre Facilement la Géographie' de Jacques Robbe par Petros Baronian à Istanbul, 1733", Paris (baskıda).

Muwaqqıts and dervishes as technical knowledge bearers in the Ottoman Empire (baskıda).

"Les ingénieurs et la modernisation: La transmission des savoirs techniques entre la France et la Turquie au tournant du 19e siècle", Paris (baskıda).

"Travellers in the field: Conveying botanical material from Ottoman Turkey to Western Europe (16th and 17th c.)", Cambridge (baskıda).

Bildiri ve konferanslar

"Güneş ve Ay tutulmasını öngören 'makine' ve Osmanlı sefiri Mehmed Said Efendi", **Doğumunun 100. Yılında Prof.Dr. Nüzhet Gökdoğan** toplantısında yapılan konuşma, İstanbul Kültür Üniversitesi, 30 Nisan 2010.

"The Ottoman ambassador's discovery of Parisian scientific cabinets: A case study on the 'take away' of Bion's eclipse calculator to Istanbul" paper presented at the **4th International Conference of the European Society for the History of Science**, Barcelona, 18-20 November 2010 (İ.Ü. BAP biriminin UDP 10547 numaralı projesiyle desteklenmiştir).

"Newton: Dahi ve Despot," **İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Astronomi Bölümü**, İstanbul, 25 Mart 2011.

"Darüşşafakalı Salih Zeki Bey: Matematik eğitiminin ve bilim tarihinin ülkemizdeki öncüsü," **Darüşşafaka Eğitim Kurumları**, İstanbul, Haziran 2011.

"Scientific and Technical Heritage in Turkey: Preliminary Notes", **5th Intensive School of Conservation Science**, Istanbul, Marmara University, 19 July 2011.

"Les collections d'instruments techniques à Istanbul: Témoins des pratiques traditionnelles et modernes en Turquie", communication présentée au colloque **Cabinets de Curiosité, Collections Techniques et Musées d'Arts et Métiers: Origines, Mutations et Usages des Lumières à la Seconde Guerre Mondiale**, Conservatoire des Arts et Metiers, Paris, 29-30 Septembre - 1 Octobre 2011.

"Les ingénieurs et la modernisation: La transmission des savoirs techniques entre la France et la Turquie au tournant du 19e siècle", **Séminaire EHESS (Les ingénieurs civils et la circulation des savoirs en Europe, XIXe – XXe siècles: Mobilité, confrontations, hybridations)**, Paris, Conservatoire des Arts et Métiers, 25 Novembre 2011.

"Collections of astronomical instruments in Istanbul and examples of Ottoman quadrants and sundials", **The 3rd Azarquiel School of Astronomy**, Istanbul, İstanbul Kültür Üniversitesi, 8-15 July 2012 (Atilla Bir ile birlikte).

“The Golden Horn: A watershed between traditional learning and modern technical education in Ottoman Istanbul” **11th International Conference on Urban History**, Prague, 29 August – 01 September 2012 (İ.Ü. BAP Biriminin UDP 26003 numaralı projesiyle desteklenmiştir).

“Une Traduction Partielle de La Méthode Pour Apprendre Facilement la Géographie de Jacques Robbe par Petros Baronian à Istanbul, 1733,” **Colloque Pratiques et Enjeux scientifiques, intellectuels et politiques de la traduction (vers 1660-vers 1840)**, Université Paris 7 Denis Diderot, Paris, 3-5 Décembre 2012.

“Cumhuriyet Devrimimizin Bilim Üretimine Katkıları,” **16. Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Kongresi**, Antalya, 13-17 Mart 2013 (Açılış Konferansı).

“Travellers in the field: Conveying botanical material from Ottoman Turkey to Western Europe (16th and 17th c.),” paper presented at the **Workshop ‘Knowledge, Exchange, Encounter: Europe and the Ottoman Empire, 1453-1718** organised by the Center for Research in Arts, Social Sciences and Humanities, CRASSH), Cambridge, 7-8 July 2013.

“Instructing the native apprentices in Istanbul: British mechanics in the Imperial Gun Factory of Tophane, 1869-1874”, **ICHSTM Manchester 2013 (24th International Congress of History of Science, Technology and Medicine)**, Manchester University, Manchester, 21-28 July 2013 (İ.Ü. BAP Birimi'nin UDP 33763 numaralı projesiyle desteklenmiştir).

“Alchemy and Paracelsian iatrochemistry in 16th -18th c. Bursa, Turkey: Notes on the writings of alchemist and physician Ottoman dervishes,” **Workshop on ‘Itineraries of Materials, Recipes, Techniques, and Knowledge in the Early Modern World’**, Max Planck Institute for the History of Science, Berlin, 9-12 July 2014.

“Exploring the Sea of Marmara, the 1894 maritime expedition of the Russian scientists on board of the Ottoman vessel *Selanik*,” paper presented at the **2nd International Congress of Eurasian Maritime History–Russian Maritime History at St Petersburg**, 23-26 July 2014. (Michael Türkay ve Namık Yalçın ile birlikte).

“Doğu bilimi ile Batı bilimi arasında Osmanlılar,” **Ölümünün 450. Yılında Matrakçı Nasuh Sempozyumu**, Bilkent Üniversitesi, Ankara, 27 Kasım 2014.

“Vakit küreleri ve Osmanlı Türkiyesi’nde saatleri Greenwich’e göre ayarlamak”, **İstanbul Sıfır Meridyeni Çalıştayı: Tarih Boyunca Koordinat Sistemleri ve Haritacılık**, İstanbul Aydın Üniversitesi, 24 Aralık 2014 (Kaan Uçsu ile birlikte).

“Reconciling novelty and tradition in science: Gazi Ahmed Muhtar Pasha (1839-1919), Ottoman military officer, envoy and reformist”, **Colloque International Modernizers: Changing Science and Society in the Middle East and North Africa (1870s-1930s)**, Laboratoire SPHERE, CNRS- Université Paris-Diderot, Paris, 24-25 Juin 2015.

“Entangled materials and ideas: Alchemy and Paracelsian iatrochemistry in 16th-18th c. Bursa, Turkey: Notes from the writings of Ottoman dervishes and physicians”, **Workshop ‘Itineraries of Materials, Recipes, Techniques and Knowledge in the Early Modern World,’** Max Planck Institute for the History of Science, Berlin, 20-24 Temmuz 2015.

Bilim kurulu üyeliği yaptığı bilimsel etkinlikler

The First International Congress of Eurasian Maritime History (Theme: Turkish Maritime History), Istanbul, 2012.

XI. Türk Eczacılık Tarihi Toplantısı Kayseri, 2014.

The Second International Congress of Eurasian Maritime History (Theme: Russian Maritime History), Saint-Petersburg, 2014

İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi projeleri

İ.Ü. Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi'nde alınan BYP 10271 numaralı ve "İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Türkiye'nin Teknik Altyapısını Güçlendirme Çerçevesinde İngiltere'den gelen Teknik Destek Üzerine Bir Araştırma" (Research on the technical support provided from Great Britain to Turkey during WW2) başlıklı proje çerçevesinde proje yürütücüsü olarak İngiliz Milli Arşivi'nde (Londra) araştırma (2011).

İ.Ü. Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi'nde alınan BYP 28223 numaralı "Osmanlı nezdindeki İngiliz elçilerinin mektupları ışığında ondokuzuncu yüzyılda İstanbul'da bilimsel hayat ve teknik üretim" (Scientific life and technical production in the nineteenth century according to the correspondence of British ambassadors in the Ottoman Empire) başlıklı proje çerçevesinde proje yürütücüsü olarak İngiliz Milli Arşivi'nde (Londra) araştırma (2012).

İ.Ü. Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi'nde alınan Normal 44531 numaralı ve "İstanbul ve Çanakkale boğazları haritalarının / 17.-19. Yüzyıllar / bilim ve haritacılık tarihi açısından incelenmesi ve değerlendirilmesi" (The examination and evaluation of the maps of the Straits / 17th-19th c. / from the viewpoint of history of science and cartography) başlıklı projenin yürütücüsü. Yardımcı Araştırmacı: Kaan Üçsu. Bu proje çerçevesinde Fransa Milli Kütüphanesi'nin (Paris) Département des Cartes et Plans" bölümünde iki ay süreyle araştırma yapılmıştır. 2014'te başlayan proje doğrultusunda araştırmalar devam etmektedir.

Mustafa Kaçar

Yayınlar

"Evolution, functioning and capacity of the Mediterranean windmills," *Almagest Journal for the History of Scientific Ideas*, Nr. 2, 2010, s. 9-27 (Atilla Bir ile birlikte).

Ahmet Ziya bin Rıza (Akbulut), *Rubu Tahtası Kullanım Kılavuzu*, İstanbul, Biryıl Yay., 2010 (Şinasi Acar ve Atilla Bir ile birlikte editör).

Ahmet Ziya (Akbulut), *Güneş Saatleri Yapım Kılavuzu*, İstanbul, Biryıl Yay., 2010 (Atilla Bir ve Şinasi Acar ile birlikte editör).

Donald R. Hill, *İslam Bilim ve Teknolojisi*, İstanbul, Boyut Yay., 2010 (Çeviri, Atilla Bir ile birlikte).

16. Yüzyıl Osmanlı Astronomu Takiyüddin'in Gözlem Araçları, İstanbul, İş Bankası Kültür Yayınları, 2011 (Atilla Bir ve M. Şinasi Acar ile birlikte).

Doğumunun 400. Yıl Dönümünde Kâtip Çelebi, 2.baskı, Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., 2012 (Bekir Karlığa ile birlikte editör).

Osmanlı'da Gökküresi Kullanımı/Osman Saib Efendi'nin Ta'limü'l-Küre Risalesi, İstanbul, 2012 (Atilla Bir ve Burak Barutçu ile birlikte editör).

Uluğ Bey, *Uluğ Bey'in Astronomi Cetvelleri: Zic-i Uluğ Bey*, 2 cilt, Ankara, 2012 (çeviri ve tıpkıbasım, Atilla Bir ile birlikte).

Anadolu'nun Değirmenleri, İstanbul, Yapı Endüstri Merkezi Yay., 2012 (Atilla Bir, Frank A. Stone ve M. Şinasi Acar ile birlikte).

İstanbul Teknik Üniversitesi ve Mühendislik Tarihimiz, ed. Mehmet Karaca, İstanbul, İTÜ Yay., 2012. (Tuncay Zorlu, Burak Barutçu, Atilla Bir, C. Ozan Ceyhan ve Aras Neftçi ile birlikte yazar).

Dünya Atlası 2012, İstanbul, Boyut Yay., 2012 (Atilla Bir, Şinasi Acar ile birlikte).
Piri Reis ve Kristof Kolomb Öncesi İslam Haritaları, İstanbul, Boyut Yay., 2013.

"Semerkand astronomi ve matematik ekolünün Osmanlı'ya etkisi: Uluğ Bey'in sinüs 1°'yi yaklaşık belirleme yöntemi," *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c.XV, sayı 1, 2013, s. 48-66 (Atilla Bir ile birlikte).

"Fatih Sultan Mehmed Camii Güneş saatlerinin yenilenmesi," *Vakıf Restorasyon Yıllığı*, sayı 7, 2013, s. 16-20. (Atilla Bir ve Burak Barutçu ile birlikte).

"Son başmuvakkit Ahmed Ziya Bey'in Güneş saatleri tasarımıyla ilgili bir yazısı", *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c.XVI, sayı 1, 2014, s. 1-18 (Şinasi Acar ve Atilla Bir ile birlikte).

Konferanslar

"Bilim ve İnsan", Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği tarafından düzenlenen 'Cumartesi Buluşmaları' toplantısında verilen konferans, 8 Aralık 2012.

İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi projeleri

"İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Darülfünun Arşivi Tasnifi, Transkripsiyonu ve Dijital Ortama Aktarılması" başlıklı projede yürütücü, İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi (2007-2012).

Sevtap Kadioğlu

Yayınlar

"German refugee scholars who arrived at İstanbul University Faculty of Literature under Turkish-German scientific relations following the 1933 University Reform," *I. Uluslararası Tarihi ve Kültürel Yönleriyle Türk-Alman İlişkileri Sempozyumu, (Die Erste Internationale Symposium zu den Deutsch-Türkischen Historischen Kulturellen Beziehungen, 8-10 October 2009)*, Konya 2010, s. 650-664 (Gaye Şahinbaş Erginöz ile birlikte).

"Emigrant scientists in Ankara High Institute of Agriculture," *Almagest (International Journal for the History of Scientific Ideas)*, vol. I, issue 1, Brepols Publishers, Brussels, May 2010, s. 51-65.

"Shemseddin Sami's treatise of astronomy: *Gök* (Sky): An effort towards the formation of Turkish scientific language and popularizing science," *Almagest (International*

Journal for the History of Scientific Ideas), vol.1, nr. 2, Brepols Publishers, Brussels, November 2010, s. 40-49.

“İstanbul’da bir Alman filozof: Hans Reichenbach (1891-1953),” *Kutadgubilig (Felsefe-Bilim Araştırmaları)*, sayı 19, Mart 2011, s. 159-173 (Gaye Şahinbaş Erginöz ile birlikte).

“An emigrant scientist in Istanbul University: Richard Martin Edler von Mises (1883-1953),” *Almagest (International Journal for the History of Scientific Ideas)*, vol. 2, issue 2, November 2011, pp. 102-123 (Gaye Şahinbaş Erginöz ile birlikte).

“Bilim insanlarının ülkelerarası yolculuğu: İstanbul Üniversitesi’nde dört yabancı astronom (1933-1958),” *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XIII, sayı 1, İstanbul 2011, s. 43-79. (Feza Günergün ile birlikte).

“Darülfünun’da jeoloji eğitimi ve araştırmaları”, Erdal İnönü, *Türkiye’nin Yer Bilimleri Araştırmalarına Katkılarından Kesitler (1900-2010): Tarihsel Gelişim ve 1923-66 Dönemi İçin Bir Bibliyografya*, ed. Feza Günergün, Türkiye Bilimler Akademisi, Ankara 2012, s. 94-112.

“Türkiye’de bir Alman filozof, sosyolog ve iktisatçı: Alexander Rüstow (1885-1963),” *Şafak Ural Armağan Kitabı*, ed. Y. Yüksel, İstanbul 2012, s.405-420. (kitap içinde bölüm, Gaye Ş. Erginöz ile birlikte).

Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Meteorolojinin Kurumsallaşması ve Ahmet Tevfik Göymen, Anka Yayınları, İstanbul 2012.

“Türkiye’de bilimin popülerleşmesi ve *Maddiyat* dergisi, 1925-26,” *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XVI, sayı 2, 2015, s.33-51.

1933 Üniversite Reformu’ndan Sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde Mülteci Bilim Adamları, İstanbul, Bilgi Üniversitesi Yay., (Gaye Şahinbaş Erginöz ile birlikte). (baskıda).

“Locating university somewhere, in mind and place: The Case study on Darülfünun”, *A Marriage of Love and Convenience: Negotiating Science and Technology in Urban Space*, ed. D. Martykanova and M. Kocaman, Cambridge Scholarly Press (baskıda).

İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi projeleri

İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi’nden alınan “İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’ndeki Mülteci Bilim Adamları (II. Dünya Savaşı Yıllarında)” başlıklı ve 1487 numaralı Normal Proje’de yardımcı araştırmacı (Eylül 2007-Şubat 2010).

Gaye Şahinbaş Erginöz

Yayınlar

“Mezopotamya’da kimyasal zanaatlar,” *Kutadgubilig (Felsefe-Bilim Araştırmaları)*, sayı 17, Mart 2010, s. 149-164.

“Halk arasında efsaneleşmiş Türk Hekimi, Türkiye’de çağdaş psikiyatrinin kurucusu Ord. Prof. Dr. Mazhar Osman Uzman (1884-1951),” *Nobel Medicus*, c. VI, sayı 1, Ocak-Nisan 2010, s. 90-96.

“German refugee scholars who arrived at Istanbul University Faculty of Literature under Turkish-German scientific relations following the 1933 University Reform,” *I. Uluslararası Tarihi ve Kültürel Yönleriyle Türk-Alman İlişkileri Sempozyumu, (Die Erste Internationale Symposium zu den Deutsch-Türkischen Historischen Kulturellen Beziehungen, 8-10 October 2009)*, Konya 2010, s. 650-664 (Sevtao Kadioğlu ile birlikte).

“İstanbul’da bir Alman filozof: Hans Reichenbach (1891-1953),” *Kutadgubilig (Felsefe-Bilim Araştırmaları)*, sayı 19, Mart 2011, s. 159-173 (Sevtao Kadioğlu ile birlikte).

“An emigrant scientist in Istanbul University: Richard Martin Edler Von Mises (1883-1953),” *Almagest (International Journal for the History of Scientific Ideas)*, vol. 2, issue 2, November 2011, pp. 102-123 (Sevtao Kadioğlu ile birlikte).

“İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Anabilim Dalı’nın/Bölümü’nün 2004-2009 Yılları Arasındaki Çalışmaları”, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XIII, sayı 1, 2011, s.117-148.

“Türkiye’de bir Alman filozof, sosyolog ve iktisatçı: Alexander Rüstow (1885-1963),” *Şafak Ural Armağan Kitabı*, ed. Yücel Yüksel, İstanbul 2012, s. 405-420 (kitap içinde bölüm, Sevtao Kadioğlu ile birlikte).

“Türkiye’de cerrahi ve radyoloji alanlarının tanınmış ismi, ilk Türkçe beyin cerrahisi kitabının yazarı, Atatürk’ün hekimi, Ord. Prof. Dr. Mim Kemal Öke (1884-1955),” *Nobel Medicus*, c. VIII, sayı 3, Eylül-Aralık 2012, s. 130-132 (Bilge Çınar ile birlikte).

“The Hittites’ knowledge of genital anatomy in the light of cuneiform tablets,” *The History of Male-Female Sexuality and Fertility in Turkey*, eds. Muammer Kendirci, Ateş Kadioğlu, Ege Can Şereföğlu, Selahattin Çayan, İstanbul 2014, s. 87-95.

“Diseases, treatments and physicians in Hittite Anatolia,” *Actual Archaeology (Anatolia)*, issue 12: Medicine and Health through the Ages, eds. Murat Nağış, Ayşe Tatar, Deniz Genceöğlu et al., Winter 2014-15, pp. 24-35.

“İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü’nün 2010-2015 yılları arasındaki çalışmaları,” *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XVI, sayı 2, 2015, s.81-115

1933 Üniversite Reformu’ndan Sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde Mülteci Bilim Adamları, İstanbul, Bilgi Üniversitesi Yay. (baskıda) (Sevtao Kadioğlu ile birlikte).

Konferans ve seminerler

“Bilim Tarihinin Öyküsü”, Mimar Sinan Özel Okulları Bilim Haftası Etkinlikleri çerçevesinde verilen konferans, Mart 2010.

“Hititler: Unutulmuş Bir Halkın Öyküsü”, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü semineri, 8 Mart 2011.

“Tarihsel ve Kültürel Yönleriyle Hititler”, Özel Halkalı Bilim Doğa Ortaokulu Yönetim Bilimi dersi Sosyal Bilimler Etkinliği çerçevesinde verilen konferans, Kasım 2012.

İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi projeleri

İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi'nden alınan "İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ndeki Mülteci Bilim Adamları (II. Dünya Savaşı Yıllarında)" başlıklı ve 1487 numaralı Normal Proje'de yürütücü (Eylül 2007-Şubat 2010).

Meltem Kocaman

Yayınlar

"Between translation and adaptation: Turkish editions of Ganot's *Traité*," *Science between Europe and Asia, Historical Studies on the Transmission, Adoption And Adaptation of Knowledge*, eds. F. Günergun, D. Raina, Springer, Dordrecht, London, 2011, pp. 177-191 (kitap içinde bölüm).

"The Military march of physics - I: Physics and mechanical sciences in the curricula of the 19th century Ottoman military schools", *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c.XIII, sayı 2, 2012, s. 65-84.

"The Military march of physics - II: Teachers and textbooks of physics and mechanical sciences of the 19th century Ottoman military schools," *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XIV, sayı 1, 2012, s. 89-108.

"Darüşşafaka'da fizik eğitiminin başlangıcı," *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XIV, sayı 2, 2013, s. 87-117.

Bildiriler

"Sailors in space: Transformations of the Ottoman Naval Academy throughout the 19th century", **10th International Conference on Urban History**, Gent, Belçika, 1-4 Eylül 2010 (Darina Martykanova ile birlikte).

"Employing experts from abroad: A comparative study on foreign engineers in Spain and in the Ottoman Empire (19th Century)," **4th International Conference of the European Society for the History of Science**, Barselona, İspanya, 18-20 Kasım 2010 (Darina Martykanova ile birlikte).

"Les experts étrangers et la circulation des savoirs. Une démarche comparative: l'Espagne et l'Empire Ottoman les années 1840-1910," **La mobilité des experts: circulation des hommes, transfert des techniques, diffusion des idées en Europe XVIIIe-XXe siècles** (Universidade de Évora - Colégio do Espírito Santo), Evora, Portekiz, 25-26 Mars 2011 (Darina Martykanova ile birlikte).

"The building blocks of university education in Turkey: A historical Outlook," **Turkey-Today: Politics and Education of Past and Present**, Potsdam Research Network, Potsdam Üniversitesi, Almanya, 30 June 2011.

"History of science and technology in Turkey," **Workshop of the Network of History of Science and Technology in Southeastern Europe, Institute of Neohellenic Research, History, Philosophy and Didactics of Science and Technology Programme**, Athens, 4 February 2012.

"Shaping an officer: Institutional and spatial transformations of the Ottoman Naval Academy (1770s-1900s)", **First International Congress of Eurasian Maritime**

History (Turkish Maritime History), Istanbul, 5-8 December 2012 (Darina Martykanova ile birlikte).

“Techno-scientific policies of the State and the question of ‘Foreign Models’ in a comparative perspective: Escuela de Caminos, Hendese-i Mülkiye and Ecole des Ponts et Chaussées,” **Rome Conference 2013: Empires and Nations 18th-20th Centuries**, Roma Sapienza Üniversitesi, Rome, 20-22 June 2013 (Darina Martykanova ile birlikte).

“Kamuran Sırrı (b. 1935): Biography of a Turkish electrical engineer in the age of modernization,” **Colloque International Modernizers: Changing Science and Society in the Middle East and North Africa (1870s-1930s)**, Laboratoire SPHERE, CNRS- Université Paris-Diderot, Paris, 24-25 Juin 2015.

Bildirisi katıldığı bilimsel toplantı

“Science in the City: Negotiating Science in the Urban Space” European Association for Urban History - 11th International Conference on Urban History-Cities and Societies in Comparative Perspective, Charles University, Prag, 29 August - 1 September 2012 (chair person)

Bilimsel araştırma projeleri

“In the interplay of Islamic and European scientific traditions: The conceptual history of *hikmet-i tabiiye* (natural philosophy) in the Ottoman World”, 31 Ağustos 2010 - 31 Ağustos 2011, Potsdam Üniversitesi Tarih Bölümü, Almanya (TÜBİTAK-BİDEB Doktora sonrası araştırma bursu).

“Philosophy of History and Globalisation of Knowledge. Cultural Bridges Between Europe and Latin America (WORLDBRIDGES)”. Avrupa Birliği 7. Çerçeve Programı, Araştırmacı Yetiştirme ve Kariyer Gelişimine Destek (Marie Curie), Uluslararası Araştırmacı Değişim Planı (IRSES). (1 Mart 2014 tarihinden itibaren 48 ay süre ile). M. Kocaman bu projede İstanbul Üniversitesi adına koordinatör ve araştırmacı olarak görev almaktadır.

Kaan Ata

Yayımlar

“The ‘Atoms for Peace’ Program paves the way: Turkey’s first experience with a nuclear research reactor,” *4th International Conference of the European Society for the History of Science The Circulation of Science and Technology*, 18-20 November 2010, Barselona, p. 129.

“İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi’nde parçacık hızlandırıcıları,” *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XV, sayı 1, 2013, s. 67-83.

“İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi’nde ‘Atom Âlimleri’nin konferansları (1950-1955): W. Heisenberg, T. Allibone, O. Hahn,” *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XV, sayı 1, 2013, s. 84-95.

Bildiriler

“The ‘Atoms for Peace’ Program Paves the Way: Turkey’s First Experience with a Nuclear Research Reactor”, **4th International Conference of the European Society for the History of Science**, Barselona, İspanya, 18-20 Kasım 2010.

Bilimsel araştırma projeleri

“Philosophy of History and Globalisation of Knowledge. Cultural Bridges Between Europe and Latin America (WORLDBRIDGES)”. Avrupa Birliği 7. Çerçeve Programı, Araştırmacı Yetiştirme ve Kariyer Gelişimine Destek (Marie Curie), Uluslararası Araştırmacı Değişim Planı (IRSES). (1 Mart 2014 tarihinden itibaren 48 ay süre ile). M. Kocaman bu projede İstanbul Üniversitesi adına araştırmacı olarak görev almaktadır.

Gaye Danışan Polat

Yayınlar

“Kaostan Kosmosa,” *XVII. Ulusal Astronomi Kongresi ve VI. Ulusal Öğrenci Astronomi Kongresi (31 Ağustos-4 Eylül 2010)*, Çukurova Üniversitesi, Adana 2010, s. 133. (poster özeti).

–“16. yüzyılda denizcilik astronomisi ve astronomi aletleri,” *XVII. Ulusal Astronomi Kongresi ve VI. Ulusal Öğrenci Astronomi Kongresi (31 Ağustos-4 Eylül 2010)*, Çukurova Üniversitesi, Adana 2010, s. 134. (poster özeti).

–“A Treatise by the 16th century Ottoman Admiral Seydi Ali Reis on Rub’ı-Müceyyeb (Sine Quadrant),” in *Seapower, Technology and Trade - Studies in Turkish Maritime History*, ed. D. Couto, F. Günergun, M. P. Pedani, İstanbul, Denizler Kitabevi, 2014, s. 337-341.

–“Osmanlı denizcilik tarihinde astronominin yerini araştırmak,” *Osmanlı Denizcilik Tarihini Yazmak: Sorun-Kaynak-Yöntem Çalıştayı, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 28-29 Nisan 2014*, Timaş Yayınları (baskıda).

–“An anonymous Ottoman compendium on nautical instruments and navigation: Kitâbü’l-Mürûri’l-Ubûr fi İlmi’l-Berri ve’l-Buhûr, *Mediterranea - Ricerche Storiche*”, Palermo 2015, ISBN-çevrimiçi 1828-230X (baskıda).

Bilimsel araştırma projeleri

Türkiye Bilimler Akademisi’nin (TÜBA), Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan 1950 yılına kadar geçen sürede hem devlet hem de çeşitli kurumlar tarafından yurt dışına gönderilen burslu öğrenciler hakkında başlatmış olduğu proje (2010-2011).

“16. yüzyılda Osmanlılarda deniz astronomisi ve astronomi aletleri”, İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi (BAP) Doktora Tez Projesi, Proje No: 22545, proje yürütücüsü (2012, devam ediyor).

“Philosophy of History and Globalisation of Knowledge. Cultural Bridges Between Europe and Latin America (WORLDBRIDGES)”. Avrupa Birliği 7. Çerçeve Programı, Araştırmacı Yetiştirme ve Kariyer Gelişimine Destek (Marie Curie), Uluslararası Araştırmacı Değişim Planı (IRSES). (1 Mart 2014 tarihinden itibaren 48 ay süre ile). M. Kocaman bu projede İstanbul Üniversitesi adına araştırmacı olarak görev almaktadır.

Sunum ve Seminer

“A 16th century observatory in Istanbul: Its founder Taqi al-din, his instruments and observations”, **1st Azarquiel School in Astronomy**, Granada, İspanya, 4-11 July 2010.

“Tarihte Ekinoks,” **İ.Ü. Fen Fakültesi Amatör Astronomlar Kulübü Ekinoks Toplantısı**, İ.Ü. Fen Fakültesi Astronomi ve Uzay Bilimleri Bölümü, 22 Mart 2014.

“Bir astronomi aleti - Usturlap: Tarihi, Yapısı ve Kullanım Alanları”, **Amatör Astronomlar Kulübü Mayıs Etkinliği**, İstanbul Üniversitesi Astronomi ve Uzay Bilimleri Bölümü, Mayıs 2015.

Taha Yasin Arslan

Bildiriler

“Osmanlıların mîkât ilmine katkıları: **Mîzânu'l-kevâkib örneği**,” **Sahn-ı Semân'dan Dârülfünûn'a Osmanlı'da İlim ve Fikir Dünyası Uluslararası Konferansı**, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, 19-21 Aralık 2014.

Diğer etkinlikler

TÜBİTAK 2214-A Yurt Dışı Araştırma Bursu ile Eylül 2014–Eylül 2015 tarihleri arasında Oxford Üniversitesi Tarih Fakültesi'nde, ziyaretçi öğretim görevlisi (Academic Visitor) statüsünde sürdürülen bilimsel araştırma çalışması.

Barışcan Ersöz

Seminer

“20. yüzyılda genetik biliminin doğuşu ve gelişimi”, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü Eskiçağda Bilim Semineri dersinde misafir konuşmacı olarak verilen seminer, 5 Mart 2015.

Bilimsel araştırma projeleri

“Philosophy of History and Globalisation of Knowledge. Cultural Bridges Between Europe and Latin America (WORLDBRIDGES)”. Avrupa Birliği 7. Çerçeve Programı, Araştırmacı Yetiştirme ve Kariyer Gelişimine Destek (Marie Curie), Uluslararası Araştırmacı Değişim Planı (IRSES). (1 Mart 2014 tarihinden itibaren 48 ay süre ile). M. Kocaman bu projede İstanbul Üniversitesi adına araştırmacı olarak görev almaktadır.

Atilla Polat

Bilimsel araştırma projeleri

“Philosophy of History and Globalisation of Knowledge. Cultural Bridges Between Europe and Latin America (WORLDBRIDGES)”. Avrupa Birliği 7. Çerçeve Programı, Araştırmacı Yetiştirme ve Kariyer Gelişimine Destek (Marie Curie), Uluslararası Araştırmacı Değişim Planı (IRSES). (1 Mart 2014 tarihinden itibaren 48 ay süre ile). M. Kocaman bu projede İstanbul Üniversitesi adına araştırmacı olarak görev almaktadır.

Kaan Üçsu

Yayınlar

“İmparatorluğun başkentinde değişimin sembolü olarak kule, cephe ve meydan saatleri”, *Türkiye Lisansüstü Çalışmaları Kongresi Bildirileri Kitabı, 29 Haziran-2 Temmuz 2012 Konya*, İstanbul 2013, s. 143-150.

“Pınar Emiralioğlu, *Geographical Knowledge and Imperial Culture in the Early Modern Ottoman Empire*, 2014”, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, c. XVI, sayı 2, 2015, s.78-80 (yayın tanıtımı).

“Ahmet Hâmit Dilgan”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (baskıda).

Bildiriler

“Vakit küreleri ve Osmanlı Türkiyesi’nde saatleri Greenwich’e göre ayarlamak,” **İstanbul Sıfır Meridyeni Çalıştayı: Tarih Boyunca Koordinat Sistemleri ve Haritacılık**, İstanbul Aydın Üniversitesi, 24 Aralık 2014 (Feza Günergun ile birlikte).

Diğer etkinlikler

“İstanbul ve Çanakkale Boğazları Haritalarının (17.-19. yüzyıllar) Bilim ve Haritacılık Tarihi Açısından Değerlendirilmesi” konulu BAP projesi (Normal proje, Proje No: 44531, Proje yürütücüsü: Prof. Dr. Feza Günergun) çerçevesinde yardımcı araştırmacı olarak Paris’te Bibliothèque Nationale de France’ın Cartes et Plans Departmanı’nda 17 Şubat 2015-17 Nisan 2015 tarihleri arasında yürütülen bilimsel araştırma çalışması.

27 Haziran - 3 Temmuz 2015 tarihleri arasında İtalya’da “Geographies of Life” yaz okulunda yürütülen bilimsel araştırma çalışması.

EK 2

İ.Ü. BİLİM TARİHİ BÖLÜMÜ LİSANS PROGRAMINDAN 2014-2015 DERS YILINDA MEZUN OLAN ÖĞRENCİLERİ

Sıra No	Adı	Soyadı	Doğum Tarihi	Mezuniyet Tarihi	Öğrenci No	Diploma Notu
1	Mürşide	Aksal	01.02.1993	01.07.2015	0346110007	2,70
2	Kübra	Çakır	01.11.1993	01.07.2015	0346110037	2,59
3	Büşra Nur	Eldemir	12.03.1990	01.07.2015	0346110035	2,77
4	Ertan	Erat	12.09.1990	01.07.2015	0346110012	3,20
5	Ayşegül	Esen	01.01.1993	01.07.2015	0346110013	3,27
6	Yunus Emre	Ezer	04.05.1991	01.07.2015	0346110023	3,35
7	Hasret	Güzelsöz	16.01.1994	01.07.2015	0346110034	2,90
8	Nezihe Büşra	Karagöz	26.05.1993	01.07.2015	0346110042	2,87
9	Ecem	Kavalcı	08.08.1992	01.07.2015	0346110039	2,98
10	Nazan	Kocatepe Aykın	23.02.1991	01.07.2015	0346110032	2,68
11	Kübra	Koçak	10.03.1993	13.07.2015	0346110014	2,24
12	Zeynep	Morgül	26.10.1991	01.07.2015	0346110005	3,08
13	Ali	Polat	10.05.1992	13.07.2015	0346110018	2,53
14	Fatma Sedef	Sam	15.08.1992	01.07.2015	0346110028	2,85
15	Gülây	Saygı	06.03.1993	01.07.2015	0346110016	2,59
16	Gamze	Şenyürek	05.12.1993	01.07.2015	0346110033	3,33
17	Gökçe	Toprak	14.07.1992	01.07.2015	0346110001	3,40
18	Elif	Yıldıran	14.10.1991	01.07.2015	0346110027	2,86

2010-2015 Activities of the Department of the History of Science, Faculty of Letters, Istanbul University

This activity report aims to present the teaching and research activities of the Department of the History of Science as well as the publications of its staff members for the years 2010- 2015. The report also includes the abstracts of the completed PhD and MA thesis, the list of the meetings, and conferences organised. The articles published in the journal *Osmanlı Bilimi Araştırmaları Studies in Ottoman Science* has been also listed.

The Department of History of Science which was founded in 1984 celebrates its thirtieth year. The four-year undergraduate program which re-started in the academic year 2011-2012 gave its first graduates in June 2015. Seven PhD and M.A. theses have been completed, scientific meetings and conferences have been organised and research projects have been undertaken between 2010 and 2015.

Key words: History of Science, Istanbul University, Turkey, *Studies in Ottoman Science*

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü'nün 2010-2015 yılları arasındaki çalışmaları

Bu faaliyet raporunda İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilim Tarihi Bölümü'nün kuruluşuna ve geçmişine kısaca yer verildikten sonra, 2010-2015 yılları arasındaki eğitim-öğretim ve araştırma ve yayın faaliyeti ele alınmıştır. Bilim Tarihi Bölümü'nün 2010-2015 yılları arasındaki lisans ve lisansüstü ders programları, savunulan lisansüstü tezler ve özetleri, düzenlenen toplantılar, konferanslar, bölüm mensuplarının yayın listeleri ile yurt içi ve yurt dışı toplantılarda sundukları konferans ve bildirimlere yer verilmiş; ayrıca Bölüm'ün süreli yayını olan *Osmanlı Bilimi Araştırmaları* dergisinde 2010-2015 yıllarında yayımlanan yazıların başlıkları listelenmiştir.

1984 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde anabilim dalı olarak kurulan Bilim Tarihi Bölümü, 2014-2015 ders yılı itibariyle otuzuncu yılına ulaşmıştır. 2011-2012 eğitim-öğretim yılından itibaren dört yıllık lisans eğitimine ikinci kez başlayan Bilim Tarihi Bölümü, ikinci dönem ilk mezunlarını 2014-2015 eğitim-öğretim yılı sonunda, Haziran 2015'te vermiştir. 2010-2015 döneminde Bilim Tarihi Bölümü'nde yedi adet lisansüstü tez çalışması tamamlanmış, beş adet bilimsel toplantı düzenlenmiş ve dört adet bilimsel araştırma projesi yapılmıştır. Ayrıca, çok sayıda ulusal ve uluslararası yayın üretilmiştir.

Anahtar sözcükler: Bilim Tarihi, İstanbul Üniversitesi, Türkiye, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*.